

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ - TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Využití strukturálních fondů EU pro rekvalifikační kurzy v okrese Kroměříž

Use of EU Structural Funds for Retraining Courses in the District of Kroměříž

Student: Lucia Dusíková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Válková Elen

Ostrava 2012

Prohlášení o samostatném vypracování bakalářské práce:

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu v seznamu literatury.

Ve Valašském Meziříčí dne 11. května 2012

Dusíková Lucia

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Regionální politika a strukturální fondy Evropské unie.....	7
2.1	Význam regionální politiky	7
2.2	Vývoj regionální politiky.....	8
2.3	Principy regionální politiky EU.....	10
2.4	Strukturální fondy EU	11
2.4.1	Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)	12
2.4.2	Evropský sociální fond (ESF)	13
2.5	Regionální politika EU v programovacím období 2000-2006	13
2.5.1	Cíle regionální a strukturální politiky pro programovací období 2000-2006	14
2.5.2	Programové dokumenty pro období 2000 – 2006.....	15
2.5.3	Operační programy v ČR pro programovací období 2000 – 2006.....	16
2.5.4	Operační program rozvoj lidských zdrojů.....	17
2.6	Regionální politika v programovacím období 2007 – 2013	19
2.6.1	Cíle regionální a strukturální politiky v programovacím období 2007 – 2013..	21
2.6.2	Programové dokumenty v programovacím období 2007 – 2013	22
2.6.3	Operační programy v ČR pro programovací období 2007 – 2013.....	24
2.6.4	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 – 2013.....	24
3	Aktivní politika zaměstnanosti a Úřad práce v Kroměříži	30
3.1	Aktivní politika zaměstnanosti v České republice	30
3.2	Nástroje Aktivní politiky zaměstnanosti	31
3.2.1	Rekvalifikace.....	32
3.3	Úřad práce ČR	34
3.3.1	Historie vzniku Úřadu práce v Kroměříži	35
3.4	Základní činnosti Úřadu práce České republiky- krajské pobočky ve Zlíně prostřednictvím kontaktního pracoviště Kroměříž.....	35
3.4.1	Evidence a podpora v nezaměstnanosti.....	36
3.4.2	Zprostředkování a poradenství	38
3.4.3	Individuální akční plán.....	39

3.5	Statistické výsledky pro okres Kroměříž.....	41
3.6	Rekvalifikace a Krajská pobočka ÚP ČR ve Zlíně, kontaktní pracoviště v Kroměříži	44
4	Vyhodnocení rekvalifikačních kurzů realizovaných ÚP v Kroměříži v rámci OP LZZ..	47
4.1	Regionální individuální projekt „Příležitost pro zkušené“	48
4.1.1	Popis projektu „Příležitost pro zkušené“	48
4.1.2	Analýza cílové skupiny projektu Příležitost pro zkušené	50
4.2	Vyhodnocení projektu Příležitost pro zkušené, včetně vyhodnocení rekvalifikačních kurzů	52
4.2.1	Vyhodnocení rekvalifikačních kurzů projektu Příležitost pro zkušené.....	54
4.2.2	Vyhodnocení	58
4.3	Regionální individuální projekt Život bez bariér	59
4.3.1	Popis projektu „Život bez bariér“	59
4.3.2	Analýza cílové skupiny projektu Život bez bariér	60
4.4	Vyhodnocení RIP Život bez bariér, včetně vyhodnocení rekvalifikačních kurzů.....	63
4.4.1	Vyhodnocení rekvalifikačních kurzů v projektu „Život bez bariér“	65
4.4.2	Vyhodnocení	67
5	Závěr.....	69
	Seznam použité literatury	71
	Seznam zkratk	75
	Seznam grafů	
	Seznam tabulek	
	Seznam obrázků	
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
	Seznam příloh	

1 Úvod

Po vstupu České republiky do Evropské unie 1. května 2004 se této středoevropské zemi naskytla, podobně jako ostatním členským zemím EU, možnost čerpat finanční prostředky na odbourání regionální disparit z prostředků strukturálních fondů.

Tématem této bakalářské práce je Využití strukturálních fondů pro rekvalifikační kurzy v okrese Kroměříž. Toto téma bylo zvoleno z důvodu narůstajících problémů na trhu práce v daném regionu, které mohou být utlumeny právě pomocí jednoho z nejznámějších nástrojů politiky zaměstnanosti, tedy rekvalifikačními kurzy. I v této oblasti mohou být využity finanční prostředky ze strukturálních fondů EU, kdy zde se jedná především o finanční prostředky z Evropského sociálního fondu.

Bakalářská práce je podle příslušné směrnice rozdělena do pěti kapitol. První kapitolou je úvod a poslední závěr. Prostřední tři kapitoly se postupně, s logickou návazností, která vychází z daného tématu práce, budou zabývat regionální politikou a strukturálními fondy EU, aktivní politikou zaměstnanosti, trhem práce ve sledovaném okrese a dvěma projekty, které daný okres využívá a jejichž součástí jsou právě i sledované rekvalifikační kurzy.

Druhá kapitola postupně rozebere pozadí vzniku regionální politiky ES, její význam a principy, na kterých je regionální politika EU postavena. Kapitola bude také zaměřena na strukturální fondy, které jsou v tomto programovacím období k dispozici. Postupně budou probrány jak předcházející programové období 2000 – 2006, tak i právě probíhající programové období 2007 – 2013. Zmíněny zde budou i operační programy ČR pro toto programovací období a speciálně bude závěr této kapitoly věnován OP LZZ.

Na začátku následující, v pořadí třetí kapitoly, bude stručně charakterizována aktivní politika zaměstnanosti a funkce Úřadu práce ČR. Zbytek kapitoly se bude věnovat činnosti ÚP ČR, krajské pobočky ve Zlíně, kontaktnímu pracovišti v Kroměříži a také trhu práce v daném okrese.

Čtvrtá kapitola, Vyhodnocení rekvalifikačních kurzů realizovaných ÚP v Kroměříži v rámci OP LZZ, se bude věnovat tomuto nástroji aktivní politiky zaměstnanosti jako aktivitě dvou vybraných Regionálních individuálních projektů (RIP), jejichž realizátor je Krajská pobočka ÚP ČR ve Zlíně, tudíž v pozici kontaktního pracoviště krajské pobočky, i ÚP ČR v Kroměříži. Rekvalifikační kurzy, které na sledovaném území proběhly a probíhají, jsou totiž z Evropského sociálního fondu spolufinancovány právě jako součást RIP.

Cílem práce je vyhodnotit tyto rekvalifikační kurzy a s nimi související vybrané RIP v daném okrese a porovnat vyhodnocené výsledky okresu Kroměříž s celkovými výsledky Zlínského kraje a ostatními okresy v kraji. Vyhodnocení je postaveno především na zájmu uchazečů o zaměstnání z cílových skupin obou projektů zapojit se do této aktivity, úspěšnost ukončení aktivity a také úspěšnost umístění absolventů daných RIP po dokončení aktivit do pracovního procesu.

V práci bude využita odborná literatura, související právní předpisy a elektronické dokumenty důležitých státních i evropských institucí. Dále bude čerpáno z portálu Ministerstva práce a sociálních věcí. Podstatná část informací bude pro práci poskytnuta také ÚP ČR, krajskou pobočkou ve Zlíně a rovněž kontaktním pracovištěm krajské pobočky v Kroměříži.

2 Regionální politika a strukturální fondy Evropské unie

Regionální a strukturální politika se dnes řadí mezi jednu z koordinovaných politik Evropské unie. Vznikla především z důvodu odstranění regionálních disparit, jež se začaly projevovat s přístupem nových členských států do Společenství. Dnes se tato politika zabývá nejen regionálním, ale také například odvětvovým či sociálně ekonomickým hlediskem.¹ Tato kapitola se tedy blíže zaměří jak na její vymezení, vývoj, tak i na problémy, které se v současné době snaží Unie i jednotlivé členské země pomocí regionální a strukturální politiky vyřešit.

2.1 Význam regionální politiky

Snaha o definování této politiky je velmi složitá, neexistuje totiž jednotná a ucelená definice. Při definování je nutné stanovit její cíle, nositele a nástroje pro její realizaci. Poté lze regionální politiku definovat následovně:

- Regionální politika je součást státní politiky ovlivňující rozmístění hlavních ekonomických nástrojů a aktivit na celém území nebo v jeho části.
- Regionální politika představuje všechny veřejné intervence vedoucí ke zlepšení geografického rozdělení ekonomických činností.
- Regionální politika je soubor opatření a nástrojů, pomocí kterých má dojít ke zmírnění nebo odstranění rozdílů v ekonomickém rozvoji dílčích regionů.²

Regionální a strukturální politika se tedy prostřednictvím svých nástrojů snaží o snížení nerovností nejen mezi jednotlivými státy, ale také mezi regiony uvnitř států. Tyto nerovnosti snižují konkurenceschopnost Unie ve světové ekonomice a především také zpomalují jednotlivé kroky k dovršení vyšších stupňů integrace Evropy. Z tohoto tvrzení vyplývají dva základní cíle regionální politiky. Jedná se tedy o vytvoření podmínek pro snížení rozdílů ve vývoji regionů, a také o zvýšení konkurenceschopnosti regionální a národní ekonomiky v mezinárodním měřítku.³

Důležité je zmínit i to, že regionální politika funguje především na principu solidarity. Kdy na základě tohoto principu země ekonomicky vyspělejší přispívají zemím, které za nimi ekonomicky zaostávají. V souladu s principem solidarity je zaměřena na vytváření srovnatelných podmínek pro hospodářskou soutěž mezi členskými státy. Lze říci, že

¹ KUČEROVÁ, 2006, s. 266.

² NOVOTNÁ 2007, s. 41.

³ Tamtéž, s. 40.

regionální politika je součástí ekonomické i sociální soudržnosti, která vyjadřuje obecnou vůli po solidaritě v EU.⁴ Jednou z možných definic politiky HSS je potom například i tato:

„Politika hospodářské a sociální soudržnosti je výrazem solidarity mezi členskými státy a regiony Evropské unie. Tím se myslí vyrovnaný a udržitelný rozvoj, který zmírňuje strukturální rozdíly mezi regiony a zeměmi a podporuje stejné příležitosti pro všechny jedince. V praxi je toho dosahováno různými druhy finančních operací, hlavně prostřednictvím strukturálních fondů.“⁵

2.2 Vývoj regionální politiky

Na počátku evropské integrace v 60. letech nevěnovalo Společenství regionální politice přílišnou pozornost, a to z toho důvodu, že ekonomická situace šesti zakládajících zemí byla z velké části homogenní. Pozornost byla věnována spíše dokončení celní unie, vybudování společné zemědělské politiky či práci na vybudování jednotného vnitřního trhu a plánům na vytvoření hospodářské a měnové unie.

Po rozšíření Společenství o Velkou Británii, Dánsko a Irsko v roce 1973 se však problém s rozdíly v jednotlivých regionech začal zvyšovat a vznikla nutnost vytvoření regionální politiky také na nadnárodní úrovni. V tomto roce byla Evropskou komisí vydána Zpráva o regionálních problémech v rozšířeném Společenství, známá také jako Thomsonova zpráva. V této zprávě komise popisuje problematiku spojenou s rozšířením Společenství, a také, což je pro vývoj regionální politiky důležité, dává do souvislosti regionální a strukturální politiku s vytvořením společné hospodářské a měnové unie. Dalšími impulzy, jež jen utvrdily Společenství v nutnosti regionální a strukturální politiky, byly bezpochyby strukturální krize 70. let. V této době tedy nastalo výrazné posílení regionální dimenze, a to zejména tlakem ze strany Velké Británie.⁶ V roce 1975 byl vytvořen Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF), jako nástroj na snižování nerovností v jednotlivých regionech členských zemí ES.

Důležitým krokem v rozvoji regionální politiky bylo i přijetí Aktu o jednotné Evropě. Jedná se o revizi zakládajících Římských smluv. V tomto dokumentu je zvláštní pozornost věnována právě hospodářské a sociální soudržnosti, a to Poddílem IV (Hospodářská a sociální soudržnost), článkem 23. Článek 23 obsahuje hlavu V, jež byla připojena k třem smlouvám o

⁴ BOHÁČKOVÁ, HRABÁNKOVÁ, 2009, s. 2.

⁵ SKOKAN, 2003, s. 42.

⁶ NOVOTNÁ, 2007, s. 58.

EHS. Regionální a strukturální politika je nejvíce zmiňována v čl. 130, jež je součástí právě hlavy V.

„Článek 130A

K podpoře celkového harmonického vývoje Společenství rozvíjí a uskutečňuje aktivity vedoucí k posilování své ekonomické a sociální soudržnosti. Společenství se zaměřuje zvláště na zmenšování nerovnoměrností mezi různými regiony a zaostalosti regionů, jimž se dostává nejmenší podpory.

Článek 130B

Členské státy své ekonomické politiky uskutečňují a koordinují tak, aby bylo navíc dosahováno cílů stanovených v článku 130A. Uplatňování společné politiky a vnitřního trhu bere v úvahu cíle stanovené v článku 130A a v článku 130C a přispívá k jejich dosažení. Společenství dosahování těchto cílů podporuje kroky činěnými prostřednictvím strukturálních fondů (Evropský zemědělský orientační a záruční fond, Sekce orientace, Evropský sociální fond, Evropský fond regionálního rozvoje), Evropské investiční banky a dalších existujících finančních nástrojů.

Článek 130C

Evropský fond regionálního rozvoje je určen k tomu, aby pomohl napravit hlavní regionální nerovnováhy ve Společenství prostřednictvím strukturálních změn v regionech, jejichž rozvoj zaostává, a pomocí konverze upadajících průmyslových region. “⁷

Po vstupu Řecka (1981) a dvou zemí Pyrenejského poloostrova - Španělska a Portugalska v roce 1986, vytvořilo Společenství zvláštní nástroje regionální politiky tzv. Integrované středomořské programy. Tyto programy byly vytvořeny z toho důvodu, že nové státy v EHS měly převážně agrárně postavenou ekonomiku, což po jejich vstupu vyvolalo potřebu strukturálních přizpůsobovacích programů. Programy byly zaměřeny na celkovou regionální adaptaci se strukturálními změnami.⁸

Další významnou událostí při budování regionální a strukturální politiky se stalo přijetí Smlouvy o Evropské unii v roce 1992 (v platnosti od roku 1993). V této smlouvě je soudržnost definována jako jeden z hlavních cílů Unie. Pomocí Maastrichtské smlouvy byl také založen Fond soudržnosti a Fond na podporu rybolovu.⁹ V roce 1997 přišla další

⁷ Akt o jednotné Evropě, dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Jednotny_evropsky_akt_1986.pdf.

⁸ KUČEROVÁ, 2006, s. 277.

⁹ NOVOTNÁ, 2007, s. 57.

modifikace zakládajících smluv v podobě Amsterodamské smlouvy.¹⁰ Tato smlouva podporuje politiku soudržnosti. Za jednu z jejích hlavních priorit regionální politika považuje právě odbourání dlouhodobé nezaměstnanosti v členských zemích Unie.

V roce 1994 byl schválen dokument Evropa 2000+ a byly přijaty Principy rozvojové politiky evropského prostoru. Tyto dokumenty se staly základem nového pojetí regionální politiky a posílily také tzv. měkká opatření.¹¹ Těmito opatřeními rozumíme právě investice do rozvoje lidských zdrojů, jako například rozvíjení poradenství, rozvoj celoživotního vzdělávání, zřizování hospodářských a technologických parků a v neposlední řadě také podporu rekvalifikačních programů.

Po roce 2000 se Unie připravovala na své doposud největší rozšíření, jež se uskutečnilo v roce 2004. Na základě reformy regionální a strukturální politiky, která byla obsažena v Agendě 2000, EU snížila počet cílů pro následující období na tři, dále oddělila finanční prostředky pro členské a kandidátské země a samotné finanční prostředky začaly být regionům přidělovány až podle splnění požadovaných kritérií. Po vstupu deseti nových členských států do Evropské Unie v roce 2004 a dvou států v roce 2007 se regionální disparity ještě více prohloubily a regionální a strukturální politika o to více nabyla na významu.

2.3 Principy regionální politiky EU

Fungování regionální a strukturální politiky je založeno na principech a podléhá jim. Tyto principy jsou také označovány jako principy působnosti strukturálních fondů.¹² Můžeme je rozdělit na principy hlavní a doplňkové. K hlavním principům regionální a strukturální politiky EU řadíme:

- **Princip koncentrace**- vyjadřuje to, že prostředky z fondů mají být použity pouze na předem stanovené cíle.
- **Princip partnerství**- vyjadřuje úzkou spolupráci mezi orgány EU (Komisí) a orgány na národní, regionální a místní úrovni.
- **Princip programování**- vyjadřuje to, že prostředky jsou rozdělovány na základě více oborových programů, jež jsou časově vymezeny a pomocí nichž jsou realizovány konkrétní projekty.¹³

¹⁰ Amsterodamská smlouva, dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/pdf/amsterodamska_smlouva_cs.pdf.

¹¹ NOVOTNÁ, 2007, s. 60.

¹² KUČEROVÁ, 2006, s. 274.

¹³ MAREK, KANTOR, 2009.

- **Princip adicionality (doplňkovosti)**- tento princip stanovuje, že prostředky ze strukturálních fondů nesmí nahrazovat vynaložené prostředky na projekt. Členské státy nemohou v žádném případě využívat prostředky EU jako náhradu vlastních rozpočtových výdajů.¹⁴

Dále k těmto principům, jak je již zmiňováno, EU řadí tzv. **principy doplňkové**:

- princip monitorování a vyhodnocování- průběžné sledování a vyhodnocování prováděných opatření;¹⁵
- principy subsidiarity a solidarity.

2.4 Strukturální fondy EU

Strukturální fondy (SF) představují základní a hlavní nástroj, pomocí kterého je realizována regionální a strukturální politika EU. Právě pomocí prostředků plynoucích ze strukturálních fondů jsou snižovány a odstraňovány disparity v jednotlivých regionech členských států EU. Jejich pomocí jsou naplňovány jednotlivé cíle nejen regionální a strukturální politiky, ale také cíle celé Evropské unie. Ze strukturálních fondů může čerpat každý členský stát Unie, a to při zachování základních principů a při splnění požadovaných kritérií, která jsou v jednotlivých programovacích obdobích nastavena. Svou existencí dávají strukturální fondy a Fond soudržnosti jasně najevo vůli Společenství napomáhat při vytvoření nebo udržení ekonomické prosperity a žádoucí sociální úrovně všech zemí, které do Společenství patří.¹⁶

Pokud při výčtu strukturálních fondů bereme v úvahu i předcházející programová období, potom můžeme hovořit o čtyřech strukturálních fondech, a to:

- Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF);
- Evropský sociální fond (ESF);
- Evropský zemědělský orientační a záruční fond (EAGGF) – orientační část;
- Finanční nástroj pro usměrňování rybolovu (FIFG).

Pro právě probíhající období 2007-2013 byly EAGGF a FIFG zrušeny, a v tomto období tedy mohou členské státy čerpat pouze z ERDF, ESF a z Fondu soudržnosti.

¹⁴ NOVOTNÁ, 2007, s. 83.

¹⁵ Při hodnocení projektů EU rozlišuje ex- ante(hodnocení předem) hodnocení dopadů projektů a ex-post (hodnocení následné) hodnocení přínosů projektů

¹⁶ BOHÁČOVÁ, HRABÁNKOVÁ, 2009, s. 95.

2.4.1 Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF)

ERDF byl založen dne 18. března 1975 Nařízením Rady č. 724/1975. Jeho vznik byl, jak je již v práci zmíněno, reakcí na prohlubující se nerovnosti v jednotlivých regionech Společenství, jež vznikly například i přijetím nových zemí v roce 1973. I dnes je jeho cílem finančně podpořit zaostávající regiony EU. Cílem je také napomáhat rozvoji těchto regionů a odstraňovat závažné ekonomické a sociální rozdíly.¹⁷

Dnes je ERDF považován za strukturální fond disponující největším objemem finančních prostředků, ošetřen je Nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006. Toto nařízení platí pro programovací období 2007 – 2013 a v článku tři charakterizuje rozsah pomoci z ERDF takto:

„1. Evropský fond pro regionální rozvoj soustředí svou pomoc na tematické priority. Druh a rozsah opatření, která jsou financována v rámci jednotlivých priorit, odráží různý charakter cílů „Konvergence“, „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“ a „Evropská územní spolupráce“ v souladu s články 4, 5 a 6.

2. Evropský fond pro regionální rozvoj přispívá k financování:

a) produktivních investic, které přispívají k tvorbě a ochraně udržitelných pracovních míst, zejména prostřednictvím přímé podpory investic zvláště do malých a středních podniků;

b) investic do infrastruktury;

c) rozvoje vnitřního potenciálu opatřeními, která podporují regionální a místní rozvoj. Tato opatření zahrnují poskytování podpory a služeb podnikům, zejména malým a středním, vytváření a rozvoj nástrojů financování, jako jsou fondy rizikového kapitálu, úvěrové a záruční fondy a fondy pro místní rozvoj, úrokové dotace, vytváření sítí, spolupráci a výměnu zkušeností mezi regiony, městy a důležitými sociálními a hospodářskými činiteli a činiteli působícími v oblasti životního prostředí;

d) technické pomoci uvedené v člancích 45 a 46 nařízení (ES) č. 1083/2006.“¹⁸

¹⁷ NOVOTNÁ, 2007, s. 85.

¹⁸ Nařízení č. 1080/2006 dostupné z: <http://eurlex.europa.eu/>.

2.4.2 Evropský sociální fond (ESF)

Evropský sociální fond byl založen již v roce 1957 Smlouvou o Evropském společenství s cílem snižovat nezaměstnanost a zlepšit fungování trhu práce. Hlavním posláním tohoto fondu je rozvíjení zaměstnanosti, snižování nezaměstnanosti, podpora sociálního začleňování osob a rovných příležitostí se zaměřením na rozvoj trhu práce a lidských zdrojů.¹⁹ Smlouva o ES: Hlava XI – článek 146/ex v článku 123 uvádí:

„Ke zlepšení možností zaměstnávání pracovníků ve vnitřním trhu, a tedy přispění k zvyšování životní úrovně se ... ustavuje Evropský sociální fond, jehož úkolem je rozšiřovat možnosti zaměstnávání pracovníků a zvyšovat jejich profesní a místní mobilitu uvnitř Společenství a usnadňovat jejich adaptaci na průmyslové změny, zejména prostřednictvím odborného vzdělávání a rekvalifikace.“²⁰

Nařízení, pomocí něhož je v tomto programovacím období ESF spravován, je Nařízení č. 1081/2006 ze dne 5. července 2006.²¹

Pokud se na podporu z tohoto fondu zaměříme podrobněji, jedná se především o:

- integraci nezaměstnaných, zejména osob postižených dlouhodobou nezaměstnaností,
- integraci mladých lidí do pracovního procesu,
- integraci osob vyloučených z trhu práce,
- podpora stejných příležitostí na trhu práce,
- stabilizace a růst zaměstnanosti,
- posílení systému vzdělávání a další kvalifikace,
- atd.²²

2.5 Regionální politika EU v programovacím období 2000-2006

Z důvodu narůstajícího počtu členů Unie a také z důvodu plánovaného rozšíření Unie byla pro programovací období 2000-2006 provedena reforma. Oblasti této reformy jsou zahrnuty v Agendě 2000. Agenda 2000 byla schválena na zasedání Rady v roce 1999 v Berlíně. Jejím obsahem byla organizační a finanční podpora regionální a strukturální politiky pro následující programovací období. Tato reforma se při zachování dosavadních prvků regionální politiky (tj. při zachování strukturálních fondů a Fondu soudržnosti) zaměřila se především na to, aby:

¹⁹ PAVLÁK, 2006, s. 28.

²⁰ Smlouva o ES, dostupné z: <http://www.euroskop.cz>.

²¹ Nařízení č. 1081/2006 dostupné z: <http://eurlex.europa.eu/>.

²² NOVOTNÁ, 2007, s. 87.

- byla zlepšena efektivnost strukturálních nástrojů,
- byl minimálně zachován rozpočet pro ekonomiku soudržnosti,
- bylo rozšířeno zaměření regionální soudržnosti i na budoucí členské státy.²³

Mezi hlavní opatření plynoucí z reformy lze zařadit například to, cíle regionální politiky byly sníženy ze sedmi, v předcházejícím programovacím období, na tři. Dalším důležitým bodem reformy bylo snížení počtu iniciativ společenství z třinácti na čtyři iniciativy (INTEREG III, EQUAL, URBAN II a LEADER +). Pro následující programovací období vznikly nové nástroje předvstupní strategie ISPA a SAPARD a byl navýšen rozpočet na regionální a strukturální politiku.

Legislativa, podle které se regionální a strukturální politika v uvedeném programovacím období řídila, byla postavena mimo jiné na těchto nařízeních:

- Nařízení Rady č. 1260/1999 ze dne 21. června 1999 o obecných ustanoveních o strukturálních fondech;
- Nařízení Rady č. 1783/1999 ze dne 21. června 1999 o ERDF;
- Nařízení Rady č. 1784/1999 ze dne 12. července 1999 o ESF;
- Nařízení Rady č. 1164/1994 ze dne ze dne 16. května 1994 o zřízení FS.

2.5.1 Cíle regionální a strukturální politiky pro programovací období 2000-2006

Oproti minulým programovacím obdobím, toto je, jak je již výše uvedeno, první programovací období, ve kterém byla regionální a strukturální politika realizována menším počtem cílů. Strategické cíle programovacího období 2000 – 2006 byly vymezeny takto:

- **Cíl 1-** povzbuzování rozvoje a strukturálních změn regionů, jejichž rozvoj zaostává;
- **Cíl 2-** podpora hospodářské a společenské přeměny oblastí, které čelí strukturálním obtížím;
- **Cíl 3-** podpora přizpůsobování a modernizace politik a systémů vzdělávání, školení a zaměstnanosti.

Tyto tři prioritní cíle jsou zaznamenány v Nařízení Rady č. 1260/1999 o obecných ustanoveních o strukturálních fondech.

²³NOVOTNÁ, 2007, s. 98.

Cíl 1 byl zaměřen především na regiony s pomalým či opožděným rozvojem. Jednalo se zde o regiony NUTS II, které nedosahovaly 75% HDP/obyvatele průměru EU. Cíl 1 byl financován pomocí všech čtyř strukturálních fondů. To je znázorněno i v tabulce 2.1.

Oblasti, na které byl zaměřen **Cíl 2**, byly nejčastěji na úrovni NUTS III, spadaly sem i některé regiony NUTS II, které nebyly zařazeny do Cíle 1. Jednalo se o regiony zasažené strukturálními změnami, danými přizpůsobením se podmínkám Hospodářské a měnové unie. Jednalo se převážně o venkovské, průmyslové a periferní městské oblasti a oblasti závislé na rybolovu. Hlavní podmínkou pro zařazení do Cíle 2 bylo to, že počet obyvatel v postižených oblastech nesměl překročit 18 % celkového počtu obyvatel Společenství. Finanční podpora plynula taktéž ze všech existujících strukturálních fondů (viz. tab. 2.1).

Cíl 3 byl plošný, spadalo do něj celé území Unie, mimo však stály regiony spadající pod Cíl 1. A to z toho důvodu, že opatření Cíle 3 byla velmi podobná některým opatřením spadajícím pod Cíl 1. Smyslem Cíle 3, jak již název napovídá, byla modernizace vzdělávacích systémů a podpory zaměstnanosti, včetně rekvalifikací. Finanční podpora pro Cíl 3 plynula pouze z Evropského sociálního fondu. V tabulce 2.1 je podrobně zobrazeno, pomocí jakých strukturálních fondů byly cíle programovacího období 2000 – 2006 finančně podporovány.

Tabulka 2.1 – FINANČNÍ PODPORA CÍLŮ POMOCÍ STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ

CÍLE		
CÍL1	CÍL2	CÍL 3
ERDF	ERDF	ESF
ESF	ESF	
FIFG	FIFG	
EAGGF	EAGGF	

Zdroj: NOVOTNÁ M., Regionální politika EU, vlastní zpracování

2.5.2 Programové dokumenty pro období 2000 – 2006

Programové dokumenty byly zpracovány na dobu sedmi let. Mezi základní programové dokumenty regionální a strukturální politiky pro programovací období 2000 – 2006 můžeme zařadit programy regionálního rozvoje podle potřeb členských států, programy iniciativ Společenství, konkrétní projekty pro Fond soudržnosti, také inovační opatření a opatření technické pomoci.

V případě programů regionálního rozvoje podle potřeb členských států se tyto programy dále dělily na tzv. vícestupňový systém a zjednodušený systém. Pro potřeby práce se tato část blíže

zabývá pouze systémem vícestupňovým, kdy programy iniciované na národní úrovni se týkaly zemí, které velkou částí spadaly do Cíle 1 (tedy i České republiky).

Mezi dokumenty, jež byly vytvářeny na národní úrovni v zemích, které spadaly do Cíle 1, se řadil Plán rozvoje, Rámec podpory společenství a Operační program. **Plán rozvoje** obsahuje analýzu situace připravenou členským státem podle Cílů 1, 2 a 3. Dále obsahuje rozvojovou strategii, priority pro jednotlivé činnosti a kvantifikovatelné cíle pro každou prioritu. Jedná se o ex- ante hodnocení (viz. výše). Dále obsahuje finanční plán, který musí nastínit částky, které budou vydány během doby, po níž má být rozvojový plán prováděn.²⁴ Další jmenovaný programový dokument, **Rámec podpory společenství** (RPS), je závazný návrh programů schválený Evropskou komisí. RPS zajišťuje koordinaci veškeré strukturální pomoci Unie v dotčených regionech, včetně pomoci pro rozvoj lidských zdrojů.²⁵ RPS je rozdělen na priority, je prováděn pomocí posledního programového dokumentu, tedy pomocí Operačního programu. **Operační program** může působit jak celoplošně, tak i regionálně. Podléhá usnesení Evropské komise. Operační program bývá doplněn programovým dodatkem.

2.5.3 Operační programy v ČR pro programovací období 2000 – 2006

Česká republika přistoupila do Unie v roce 2004, tedy v době, kdy bylo zmíněné programovací období již v chodu. V letech 2004 - 2006 bylo v České republice realizováno pět operačních programů (čtyři sektorové a jeden regionální):

- OP Infrastruktura (OP I);
- OP Průmysl a podnikání (OP PP) ;
- OP Rozvoj lidských zdrojů (OP RLZ);
- OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ);
- Společný regionální operační program (SROP).

V následující tabulce č. 2.2 jsou zaznamenány tyto OP, společně se strukturálním fondem, pomocí kterého byly financovány a s příslušným řídicím orgánem.

²⁴ NOVOTNÁ, 2007, s. 121.

²⁵ Tamtéž.

Tabulka 2.2 - OPERAČNÍ PROGRAMY V ČR V PROGRAMOVACÍM OBDOBÍ 2000 - 2006

OPERAČNÍ PROGRAM	OP I	OP PP	OP RLZ	OP RVMTZ	SROP
ŘÍDÍCÍ ORGÁN	MINISTERSTVO DOPRAVY A MINISTERSTVO ŽP	MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU	MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ	MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ	MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ
STRUKTURÁLNÍ FOND	ERDF	ERDF	ESF	EAGGF (orientační část)	SF spadající pod Cíl 1

Zdroj: vlastní zpracování

2.5.4 Operační program rozvoj lidských zdrojů

Tento OP tvořil v České republice základ pro realizaci podpory z ESF v oblasti rozvoje lidských zdrojů na období 2004 – 2006.²⁶

Globálním cílem OP RLZ je dosažení vysoké a stabilní úrovně zaměstnanosti, založené na kvalifikované a flexibilní pracovní síle, integraci sociálně vyloučených skupin obyvatelstva a konkurenceschopnosti podniků při respektování principů udržitelného rozvoje.²⁷ Souběžně s řešením problematiky rozvoje lidských zdrojů jsou v OP RLZ uplatňovány horizontální témata, jejichž prostřednictvím dochází k propojení všech specifických i globálních cílů napříč celým programem.²⁸ Těmito horizontálními tématy jsou:

- rovné příležitosti;
- udržitelný rozvoj;
- informační společnost;
- podpora místním iniciativám.²⁹

OP RLZ byl, jak je vyobrazeno v tab. č. 2.2, spolufinancován pomocí ESF. V tomto programovacím období byly kromě OP RLZ pomocí tohoto strukturálního fondu spolufinancovány také Jednotný programový dokument pro Cíl 3, Iniciativa společenství EQUAL a SROP. Z následujícího grafu č. 2.1 jasně vyplývá, že v daném programovacím období byly nejobjemnější finanční prostředky přerozděleny právě na OP RLZ.

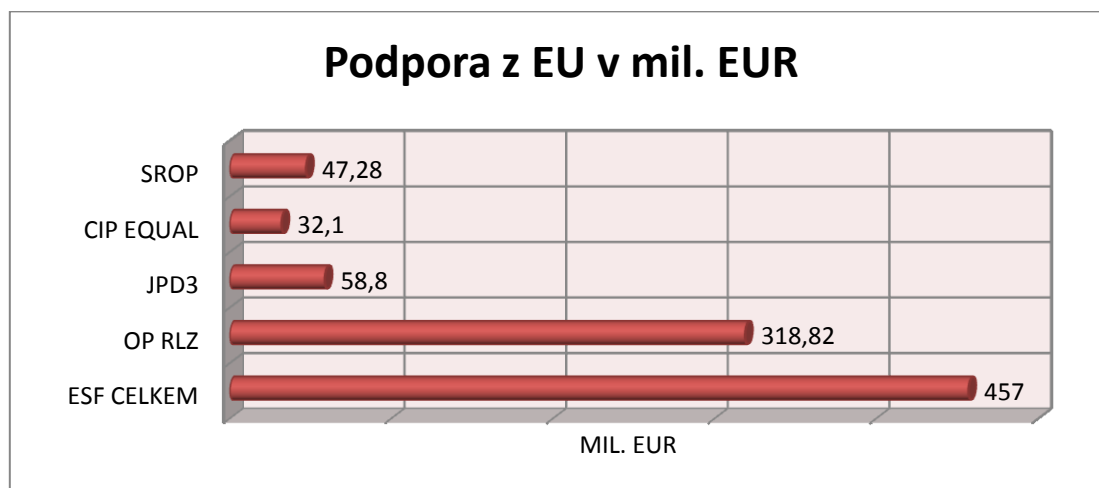
²⁶ PAVLÁK, 2006, s. 29.

²⁷ www.strukturalni-fondy.cz.

²⁸ NOVOTNÁ, 2007, s. 188.

²⁹ PAVLÁK, 2006, s. 29.

Graf 2.1 - CELKOVÝ OBJEM FINANČNÍ POMOCI POSKYTNUTÉ Z ESF V PROGRAMOVACÍM OBDOBÍ 2000-2006

Zdroj: www.esfcr.cz, vlastní zpracování

Jak je z grafu patrné, z celkové částky 457 mil. EUR bylo nejvíce, a to okolo 318,18 mil EUR, alokováno právě na OP RLZ. Ze strany ČR byl OP RLZ spolufinancován částkou 103,61 mil EUR. Celková podpora, která byla žadatelům v rámci OP RLZ poskytnuta, činila okolo 422,43 mil EUR.

Všechny operační programy mají stanovené jisté oblasti, které určují hlavní směry, jež budou podporovány ze strukturálních fondů. Tyto oblasti se nazývají prioritní osy. Prioritní osy jsou doplňovány opatřeními, která dané cíle pomoci ještě upřesňují. OP RLZ disponoval čtyřmi hlavními prioritními osami a deseti opatřeními.

Prioritní osa 1 nesla název **Aktivní politika zaměstnanosti** a skládala se ze dvou opatření. Jednalo se především o podporu zvyšování zaměstnatelnosti pracovní síly. U této prioritní osy se jednalo o upřednostnění aktivních preventivních opatření před poskytováním sociálních dávek, které nezaměstnané udržují v pasivitě.³⁰ Opatření prioritní osy 1 byla tato:

- Opatření 1. 1. - Posílení aktivní politiky zaměstnanosti při zaměstnávání uchazečů a zájemců o zaměstnání;
- Opatření 1. 2. – Modernizace veřejných služeb zaměstnanosti.

Prioritní osa 2: Sociální integrace byla realizována ve třech oblastech - zaměstnanosti (zvyšování zaměstnanosti sociálně znevýhodněných osob z důvodu dlouhodobé nezaměstnanosti), sociálních služeb (podpora sociálního začleňování znevýhodněných skupin

³⁰ www.esfcr.cz.

obyvatelstva) a v politice rovných příležitostí (podpora principů rovných příležitostí pro muže a ženy).³¹ Tato prioritní osa zahrnuje tři opatření:

- Opatření 2.1 - Posílení aktivní politiky zaměstnanosti při zaměstnávání uchazečů a zájemců o zaměstnání;
- Opatření 2.2 - Modernizace veřejných služeb zaměstnanosti;
- Opatření 2.3 - Posílení kapacity poskytovatelů sociálních služeb.

Ve **třetí prioritní ose Rozvoj celoživotního učení** procházel OP RLZ celou oblastí vzdělávání. Ke klíčovým úkolům této prioritní osy se řadilo vytvoření nezbytné základny pro celoživotní učení, vytvoření a posilování vazeb mezi učením a prací a vytvoření uceleného systému dalšího vzdělávání se zvláštním důrazem na rozvoj dalšího profesního vzdělávání.³²

Třetí prioritní osa se taktéž skládala ze tří opatření:

- Opatření 3.1 - Zkvalitňování vzdělávání ve školách a školských zařízeních a rozvoj podpůrných systémů ve vzdělávání;
- Opatření 3.2 - Podpora terciárních vzdělávání, výzkumu a vývoje;
- Opatření 3.3 - Rozvoj dalšího profesního vzdělávání.

Poslední **prioritní osa 4 Adaptabilita a podnikání** měla významnou měrou přispět k naplnění cílů Akčního programu k posílení konkurenceschopnosti průmyslu ČR. Jde například o podporu vzdělávání na sektorově specifické odborné úrovni, která je komplementární k opatřením a aktivitám OP PP a SROP.³³ Čtvrtá prioritní osa se skládala ze dvou opatření:

- Opatření 4.1 - Zvýšení adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců na změny ekonomických a technologických podmínek, podpora konkurenceschopnosti;
- Opatření 4.2 - Specifické vzdělávání.

2.6 Regionální politika v programovacím období 2007 – 2013

I pro toto programovací období byla zpracována reforma regionální a strukturální politiky. Regionální politika byla svým způsobem zahrnuta do politiky soudržnosti, čímž je zdůrazněna sociální, hospodářská a územní soudržnost regionů EU.

³¹ www.esfcr.cz.

³² Tamtéž.

³³ Tamtéž.

Na základě Smlouvy o EU zůstává jejím hlavním cílem snižování rozdílů mezi regiony v EU, snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů a posilování hospodářské a sociální soudržnosti.³⁴

Návrh reformy politiky soudržnosti byl Evropskou komisí představen již v roce 2004. Byl obsažen ve Třetí zprávě o hospodářské a sociální soudržnosti. Reforma se opět týkala definování nových cílů a priorit, kterými se bude tato politika v následujícím období zabývat. Nově je politika hospodářské a sociální soudržnosti založena na větší koncentraci, programování a subsidiaritě. Třetí zpráva o hospodářské a sociální soudržnosti vymezuje nový pojem tzv. územní soudržnost.

Je patrné, že politika soudržnosti pro toto programovací období se připravovala již od poloviny předcházejícího období. Důležitými dokumenty, poukazujícími na to, jakým směrem by se tato politika měla v nadcházejících letech ubírat, byly Lisabonská strategie z roku 2000 a Goteborská strategie z roku 2001. V roce 2005 byla po té Evropským parlamentem zveřejněna studie k reformě politiky soudržnosti s názvem *„Přizpůsobení politiky soudržnosti rozšířené Evropě a lisabonským a goteborským cílům.“*³⁵

V rámci přípravy nového programovacího období 2007 – 2013 zveřejnila Evropská komise i novou legislativu. Pět připravovaných nařízení se týkalo jak obecných ustanovení, evropského seskupení pro územní spolupráci, tak i jednotlivých fondů. Jedná se zde o tato nařízení:

- Nařízení Rady č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o ERDF, ESF a FS a o zrušení nařízení č. 1260/1999;
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1080/2006 o ERDF a o zrušení nařízení č. 1783/1999;
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1081/2006 o ESF a o zrušení nařízení č. 1784/1999;
- Nařízení Rady č. 1084/2006 o FS a o zrušení nařízení č. 1164/1994;
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1082/2006 o evropském seskupení pro územní spolupráci.

³⁴ NOVOTNÁ, 2007, s. 128.

³⁵ Tamtéž, s. 133.

2.6.1 Cíle regionální a strukturální politiky v programovacím období 2007 – 2013

I v programovacím období 2007 – 2013 byly naplánovány tři cíle. V podkapitole 2.6.1 budou, jako i pro minulé programovací období, tyto tři cíle stručně charakterizovány.

Strategické cíle pro programovací období 2007 – 2013 jsou:

- Konvergence;
- Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost;
- Evropská územní spolupráce.

Cíl Konvergence je určen na podporu regionů EU, jejichž HDP / obyvatel je nižší než 75% průměru EU 25. Jedná se především o regiony NUTS II. Dále je určen i pro regiony zasažené tzv. statistickým efektem.³⁶ Prioritou tohoto cíle je podpora růstu a tvorby pracovních míst v nejméně rozvinutých členských zemích a oblastech. Cíl Konvergence je financován pomocí obou strukturálních fondů (ERDF, ESF) i pomocí Fondu soudržnosti.

Cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost- regionální programy pro regiony a orgány regionální správy podporující ekonomické změny v průmyslových, městských a venkovských oblastech. Tento cíl je určen i pro regiony (státy), jejichž HDP / obyvatel je vyšší než 75% průměru EU 25.³⁷ Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost je zaměřena například na zvyšování investic do lidského kapitálu, na podporu ochrany životního prostředí či na podporu podnikání a zaměstnanosti. Tento cíl je podporován pomocí ERDF a ESF.

Oblast podpory **cíle Evropská územní spolupráce** je zaměřena především na posílení národní spolupráce a na posílení přeshraniční spolupráce. Spolupráce má přispívat k podpoře rozvoje vědy a výzkumu a informační společnosti, životního prostředí a předcházení rizikům, řízení vodních zdrojů.³⁸ Cíl Evropská územní spolupráce je financován pouze pomocí ERDF.

V následující tabulce č. 2.3 je možno porovnat cíle programovacího období 2007 – 2013 s předcházejícím programovacím obdobím.

³⁶ Regiony původní EU 15, jejichž HDP / obyvatel je vyšší než 75% průměru EU 25, ale zároveň je nižší než 75% průměru EU 15.

³⁷ CHVOJKOVÁ, KVĚTOŇ, 2007, s. 13.

³⁸ CHVOJKOVÁ, KVĚTOŇ, 2007, s. 13.

Tabulka 2.3 SROVNÁNÍ CÍLŮ V PROGRAMOVACÍCH OBDOBÍCH 2000 – 2006 A 2007 - 2013

2000-2006		2007-2013	
Cíle	Finanční nástroje	Cíle	Finanční nástroje
Fond soudržnosti	Fond soudržnosti	Konvergence	ERDF
CÍL 1	ERDF		ESF
	ESF		Fond soudržnosti
	EAGGF		
	FIFG		
CÍL 2	ERDF	Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	ERDF
	ESF		
CÍL 3	ESF		
		regionální úroveň	ERDF
		národní úroveň	ESF
Interreg	ERDF	Evropská územní spolupráce	ERDF
URBAN	ERDF		
EQUAL	ESF		
Leader +	EAGGF		
Rozvoj venkova a restrukturalizace odvětví rybolovu mimo Cíl 1	EAFFG- záruční FIFG	Tato problematika není v programovacím období 2007 – 2013 součástí politiky soudržnosti, ale bude zařazena pod Společnou zemědělskou politiku	
9 Cílů	6 nástrojů	3 Cíle	3 nástroje

Zdroj: NOVOTNÁ M., Regionální politika EU, vlastní zpracování

Z tabulky 2. 3 je patrné již zmiňované zrušení dvou strukturálních fondů jako možných finančních prostředků na podporu cílů. Tím dochází ke zlepšení hospodaření s těmito zmiňovanými finančními prostředky, jelikož nedochází k duplicitnímu financování. Další změnu zaznamenaly samotné cíle, které byly z devíti sníženy na tři. Samotné iniciativy společenství (JASPER, JEREMIE a JESSICA) jsou v programovacím období 2007 – 2013 zahrnuty do strategických cílů. Také programování v rámci Fondu soudržnosti prošlo znatelnou změnou.

2.6.2 Programové dokumenty v programovacím období 2007 – 2013

To, jakým způsobem jsou v programovacím období 2007 – 2013 zařazeny OP do programovacích dokumentů, je patrné z obrázku č. 2.1. V této podkapitole budou charakterizovány jednotlivé dokumenty programovacího období 2007 - 2013.

Obrázek 2.1 PROGRAMOVÉ DOKUMENTY V PROGRAMOVACÍM OBDOBÍ 2007 - 2013

Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz, vlastní zpracování

Strategické obecné zásady společenství (SOZS) je rámcový strategický dokument pro uskutečňování regionální a strukturální politiky (politiky soudržnosti). Tento dokument navrhuje Evropská komise a schvaluje jej Evropský parlament. Jedná se o dokument na nadnárodní úrovni. Pomocí tohoto dokumentu jsou vymezeny hlavní priority politiky soudržnosti. Pro programovací období 2007 – 2013 existují tři hlavní priority:

- zvýšení přitažlivosti členských států, regionů a měst;
- podpora inovací, podnikatelského ducha a růstu hospodářství založeného na znalostech;
- tvorba většího počtu a lepších pracovních míst.³⁹

Právě ze SOZS vychází **Národní rozvojový plán (NRP)**. NRP je oproti předcházejícímu dokumentu základním dokumentem na národní úrovni. Tento dokument obsahuje vyhodnocení stavu a také možného budoucího vývoje daného státu, dále popisuje hospodářskou, sociální a politickou situaci dané země.

Jak je z obrázku zřejmé, na NRP navazuje **Národní strategický referenční rámec**. Právě tento dokument zajišťuje, aby pomoc plynoucí z fondů EU byla v souladu se SOZS. Představuje jakousi základnu pro OP. Jak pro Národní rozvojový plán, tak i pro Národní strategický referenční rámec je významné respektování principu partnerství při jejich

³⁹ NOVOTNÁ, 2007, s. 135.

sestavování. Co se týče právě Národního strategického referenčního rámce, ten může být definován jako nástroj pro přípravu programování fondů. Po schválení tohoto dokumentu může dojít na vyjednávání o jednotlivých operačních programech v členských zemích.

Operační programy vytvořené jednotlivými členskými státy jsou schvalovány Evropskou komisí a představují souhrn priorit, opatření, cílů a konkrétních objemů finančních zdrojů, a to jak evropských, tak i státních (např. českých), veřejných i soukromých, podle zaměření a míry ziskovosti navazujících projektů.⁴⁰

2.6.3 Operační programy v ČR pro programovací období 2007 – 2013

Pro toto programovací období byly v ČR operační programy vymezeny Národním rozvojovým plánem a následně také navazujícím Národním strategickým referenčním rámcem. Na roky 2007 – 2013 bylo v ČR vytvořeno dvacet šest operačních programů, jež jsou vyobrazeny v příloze č. 1, společně s řídícím orgánem, který má daný OP na starost, a také se strukturálním fondem, který daný OP finančně podporuje. Dále tato příloha zobrazuje, do jakého cíle daný OP spadá. Usnesení vlády ČR č. 1302/2006 ustanovilo sedm regionálně zaměřených operačních programů, osm tematických OP, zbylé OP jsou zaměřeny na hlavní město Prahu a na příhraniční a přeshraniční nadnárodní a mezinárodní spolupráci

2.6.4 Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 – 2013

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) a jeho strategie samozřejmě vychází především z Národního strategického referenčního rámce. Je důležité také zmínit to, že stejně jako ostatní OP tohoto programovacího období plně respektuje, základní strategické dokumenty vlády ČR (u tohoto OP se jedná např. o: Strategii regionálního rozvoje ČR, Strategii hospodářského růstu ČR, Národní akční plán zaměstnanosti či Národní akční plán sociálního začleňování). Zohledňuje také dokumenty EU spadající do dané problematiky. Mezi tyto dokumenty patří např.:

- Sdělení komise „Politika soudržnosti pro podporu růstu a zaměstnanosti“;
- Strategické obecné zásady společenství 2007 – 2013;
- Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu „Integrované směry pro růst a zaměstnanost“;
- Lisabonský program společenství, aj.⁴¹

⁴⁰ BOHÁČOVÁ, HRABÁNKOVÁ, 2009, s. 57.

⁴¹ Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, s. 79, dostupné z: <http://knihovnam.nkp.cz/>

Globálním cílem OP LZZ je „Zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost lidí v ČR na úroveň průměru patnácti nejlepších zemí EU“. Tento cíl zajišťuje realizaci Strategických cílů Národního strategického referenčního rámce 2007 – 2013 „Otevřená, flexibilní a soudržná společnost“ a je plně v souladu se třetí obecnou zásadou Politiky soudržnosti pro podporu a růst zaměstnanosti – Více a lepších pracovních míst.⁴²

Pokud se blíže zaměříme na složení OP LZZ, tak tento OP se skládá ze tří hlavních horizontálních témat- *rovné příležitosti žen a mužů, zásada nediskriminace a udržitelný rozvoj*,⁴³ dále z pěti specifických cílů a pěti, na ně navazujících prioritních os (šestá je prioritní osa 6a a 6b – Technická pomoc). Na následujícím obrázku 2.2 je vyobrazeno to, jak je OP LZZ rozdělen na dané specifické cíle a prioritní osy. Struktura prioritních os tohoto OP, čili to, jak tyto prioritní osy zapadají do jednotlivých strategických cílů pro programovací období 2007 – 2013, vypadá takto:

- Prioritní osa 1- Adaptabilita – cíl Konvergence;
- Prioritní osa 2a- Aktivní politiky trhu práce- cíl Konvergence;
- Prioritní osa 2b- Aktivní politiky trhu práce- cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost;
- Prioritní osa 3- Sociální integrace a rovné příležitosti- cíl Konvergence;
- Prioritní osa 4a- Veřejná správa a veřejné služby- cíl Konvergence;
- Prioritní osa 4b- Veřejná správa a veřejné služby- cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost;
- Prioritní osa 5a- Mezinárodní spolupráce – cíl Konvergence;
- Prioritní osa 5b- Mezinárodní spolupráce- cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost.⁴⁴

Je také důležité zmínit, že tento OP má vícecílový charakter. Ten vyplývá právě z úpravy Prioritních os 2,4 a 5, tak aby odpovídaly i potřebám cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, a tím je možno tento OP využít na celém území ČR, tedy i v hlavním městě Praze.

⁴² Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, s. 79, dostupné z: <http://knihovnam.nkp.cz/>

⁴³ Tamtéž, s. 99.

⁴⁴ Tamtéž, s. 81.

Obrázek 2.2 ROZLOŽENÍ OPERAČNÍHO PROGRAMU LIDSKÉ ZDROJE A ZAMĚSTNANOST

Globální cíl OP LZZ				
Zvýšit zaměstnanost a zaměstnatelnost lidí v ČR na úroveň průměru 15 nejlepších zemí EU.				
↓	↓	↓	↓	↓
Specifický cíl 1	Specifický cíl 2	Specifický cíl 3	Specifický cíl 4	Specifický cíl 5
Zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů	Zlepšení přístupu k zaměstnání a prevence nezaměstnanosti	Posílení integrace osob ohrožených sociálním vyloučením nebo sociálně vyloučených	Posilování institucionální kapacity a efektivnosti veřejné správy a veřejných služeb	Zintenzivnění mezinárodní spolupráce v oblasti rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanosti
↓	↓	↓	↓	↓
Prioritní osa 1	Prioritní osa 2a a 2b	Prioritní osa 3	Prioritní osa 4a a 4b	Prioritní osa 5a a 5b
Adaptability	Aktivní politiky trhu práce	Sociální integrace a rovné příležitosti	Veřejná správa a veřejné služby	Mezinárodní spolupráce

Zdroj: OP LZZ, vlastní zpracování

Prioritní osa 1: Adaptabilita je zaměřena na předcházení nezaměstnanosti prostřednictvím podpory investic do lidských zdrojů ze strany podniků a organizací, prohlubování a rozšiřování odborných znalostí, kvalifikací a kompetencí zaměstnanců a zaměstnavatelů na všech úrovních a vytváření a zavádění moderních systémů řízení a rozvoje lidských zdrojů.⁴⁵ Na tuto prioritní osu bylo z ESF vyčleněno 525,4 mil. EUR (28,6% z OP LZZ.)⁴⁶

Prioritní osa 2: Aktivní politiky trhu práce je právě jednou z prioritních os, díky které je OP LZZ víceúčelový. Tato prioritní osa je rozdělena na Prioritní osu 2a, která je, jak je již zmíněno výše, určena pro regiony spadající do cíle Konvergence a na Prioritní osu 2b určenou pro Prahu, jakožto region spadající do Cíle 2 Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. Prioritní osy jsou zaměřeny na zlepšení přístupu k zaměstnání a na trvalé

⁴⁵ Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, s. 81, dostupné z: http://knihovnam.nkp.cz/docs/ProgEU/OP_LZZ_FINAL.pdf.

⁴⁶ www.strukturalni-fondy.cz/oplzz.

začlenění osob hledajících zaměstnání. Na prevenci nezaměstnanosti, zejména dlouhodobé a také nezaměstnanosti skupin znevýhodněných osob na trhu práce. Důraz má být kladen na jednotlivce a na výběr takových nástrojů a opatření, které nejlépe podpoří jeho integraci do udržitelného zaměstnání. Dále se jedná o zvýšení kvality poradenství, vzdělávacích a zaměstnaneckých služeb poskytovaných institucemi na trhu práce.⁴⁷ To vše tak, aby byla aktivní politika zaměstnanosti realizována co nejefektivněji a trh práce byl co nejpružnější. Tato prioritní osa je z pohledu potřeb bakalářské práce nejdůležitější. Co se týče objemu financí, které jsou na Prioritní osu 2 vynaloženy, jedná se o finančně nejvíce podporovanou prioritní osu. Z ESF na ni je vyčleněno 605, 8 mil EUR (tj. 33% z OP LZZ).⁴⁸

Prioritní osa 3: Sociální integrace a rovné příležitosti je vytvořena na podporu osob ohrožených sociálním vyloučením a na podporu osob, které již sociálně vyloučené jsou. Forma podpory má být jednak přímá podpora těchto osob a jednak podpora formou zvyšování kvality a dostupnosti sociálních služeb pro tyto osoby, včetně posilování místních partnerství a procesů komunitního plánování. Podporována budou také samozřejmě opatření vedoucí ke zvyšování zaměstnanosti těchto osob a opatření směřující k lepší slučitelnosti rodinného a profesního života. Dále jsou podporovány aktivity na snížení nerovností mezi muži a ženami a zvláštní pozornost je věnována příslušníkům romských komunit a migrantů či dalších skupin z odlišného sociokulturního prostředí.⁴⁹ Na tuto prioritní osu bylo z ESF vyčleněno 398,6 mil. EUR (tj. 21,7%).⁵⁰

Prioritní osy 4a a 4b: Veřejná správa a veřejné služby jsou zaměřené na zvýšení institucionální kapacity, kvality, efektivnosti a transparentnosti veřejné správy a veřejných služeb. Prioritní osa 4 je programově navázána na komplexní strategii zefektivňování veřejné správy Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby. Podpora z této prioritní osy je zaměřena na modernizaci orgánů státní správy a na modernizaci územní veřejné správy.⁵¹ Na tuto prioritní osu připadá z EUS 195,1 mil EUR (10,6 % OP LZZ).⁵²

Prioritní osy 5a a 5b: Mezinárodní spolupráce naplňují pátý specifický cíl OP LZZ a jsou v souladu s článkem osm nařízení o ESF. Účelná podpora mezinárodní spolupráce umožňuje zvýšit dopad projektů na místní, regionální a národní úrovni díky zahrnutí zkušeností, kreditu

⁴⁷ Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, s. 81, dostupné z: <http://knihovnam.nkp.cz/>.

⁴⁸ www.strukturalni-fondy.cz/oplzz.

⁴⁹ Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, s.81, dostupné z: <http://knihovnam.nkp.cz>.

⁵⁰ www.strukturalni-fondy.cz/oplzz.

⁵¹ Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, s. 82, dostupné z: <http://knihovnam.nkp.cz>.

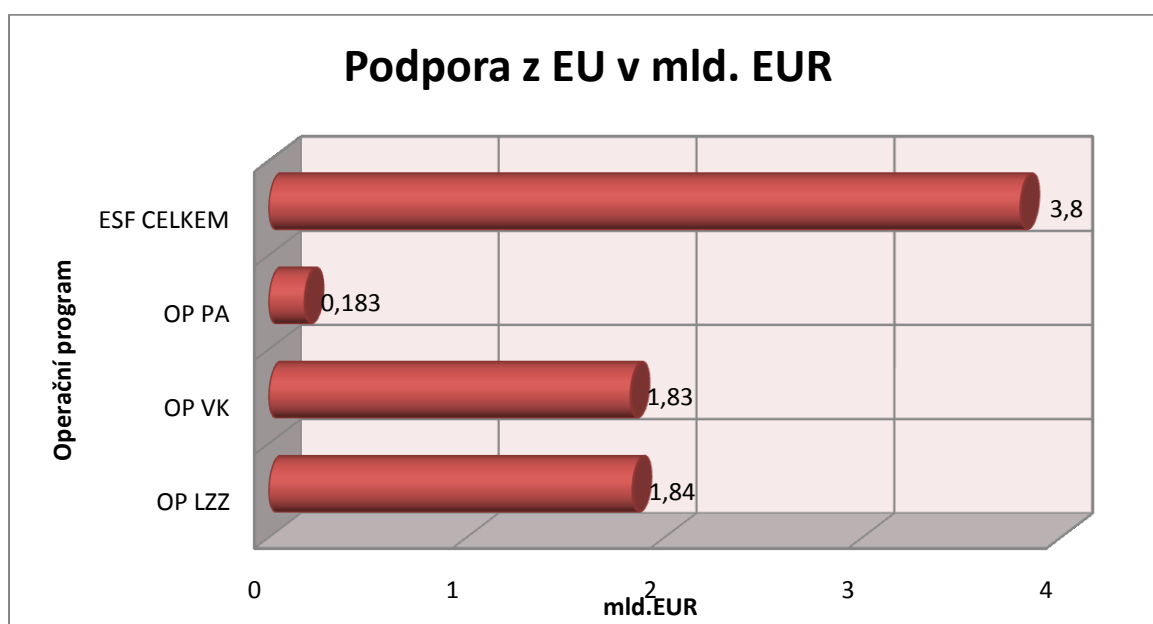
⁵² www.strukturalni-fondy.cz/oplzz.

a odborných znalostí zahraničních partnerů, zvyšuje efektivitu vynaložených prostředků díky získání již vynalezených řešení v zahraničí a umožňuje mezinárodní srovnávání a šíření dobré praxe. Projekty v rámci těchto prioritních os jsou zaměřeny na podporu dosažení cílů ostatních prioritních os tohoto OP.⁵³ Na tuto prioritní osu je z fondů EU vyčleněno 39 mil. EUR, tj. 2,1% OP LZZ.⁵⁴

Pokud se blíže zaměříme na tři hlavní prioritní osy Adaptability, Aktivní politiky trhu práce a Sociální integrace a rovné příležitosti, lze zde vypořádat, že zaměření těchto celků má logickou návaznost. Postupně tyto tři prioritní osy řeší situace jednotlivých možných skupin, které se na trhu práce objevují. Zaměřují se tedy postupně na osoby zaměstnané, osoby hledající zaměstnání a ve třetí prioritní ose osoby dlouhodobě nezaměstnané až vyloučené ze společnosti.

Co se týče financování OP LZZ, jak je znázorněno v předcházející tabulce 2.4 v kapitole 2.6.3., je OP LZZ spolufinancován pomocí ESF. Rozdělení prostředků z ESF pro dané programovací období je zobrazeno v grafu č. 2.2.

Graf 2.2. -ALOKACE FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ Z ESF V PROGRAMOVACÍM OBDOBÍ 2007 - 2013

Zdroj: <http://www.esfcr.cz>, vlastní zpracování

Z dat zaznamenaných v této tabulce lze vypořádat, že největší podíl prostředků byl alokován mezi OP Lidské zdroje a zaměstnanost a OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

⁵³ Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost, s. 81, dostupné z: <http://knihovnam.nkp.cz/>.

⁵⁴ www.strukturalni-fondy.cz/oplzz.

OP Praha Adaptability má sice o poznání nižší objem přiřazených finančních prostředků, ale je nutné si zde uvědomit to, že tyto prostředky jsou určeny pouze pro hl. město Prahu, oproti zbývajícím „celorepublikovým“ operačním programům. Dále je nutno podotknout, že zde se nejedná o celkovou částku, jež je na tyto OP přidělena. Pokud zohledníme i povinné spolufinancování ČR (činící 4,4 mld. EUR), potom se mezi tyto tři OP alokuje celkem 124,2 mld. eur. V tomto případě je částka vynaložena na OP LZZ navýšena o 0,32 mld. EUR.

3 Aktivní politika zaměstnanosti a Úřad práce v Kroměříži

Politika zaměstnanosti je ve Sbírce zákonů ČR upravena zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, který je v souladu s právem Evropských společenství. Cílem politiky zaměstnanosti je dosažení plné zaměstnanosti a ochrana proti nezaměstnanosti. Politiku zaměstnanosti (PZ) lze rozčlenit na aktivní politiku zaměstnanosti (APZ) a pasivní politiku zaměstnanosti (PPZ). Rozdíl mezi těmito politikami bude podrobněji rozebrán v následující kapitole.

V právních vztazích týkajících se PZ zastupuje Českou republiku Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (MPSV ČR) a Úřad práce České republiky (ÚP ČR). Od minulého roku existuje na území celého státu, jak bude ještě podrobně vysvětleno v nadcházejícím textu, jeden ÚP ČR. Tento úřad práce je v každém kraji zastoupen Krajskou pobočkou ÚP ČR, která dále provádí svou činnost pomocí tzv. kontaktních pracovišť. Jedním z příkladů kontaktních pracovišť je právě i Úřad práce ČR- krajská pobočka ve Zlíně, kontaktní pracoviště Kroměříž, o kterém bude především tato kapitola pojednávat.

3.1 Aktivní politika zaměstnanosti v České republice

V již zmiňovaném Zákonu č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti je aktivní politika zaměstnanosti definována takto:

„Aktivní politikou zaměstnanosti se rozumí souhrn opatření směřujících k zajištění maximálně možné úrovně zaměstnanosti. Aktivní politika zaměstnanosti je dále podle tohoto zákona zabezpečována MPSV ČR a Úřadem práce ČR. Tyto instituce mohou podle situace na trhu práce spolupracovat při realizaci nejen APZ i s dalšími subjekty.“⁵⁵

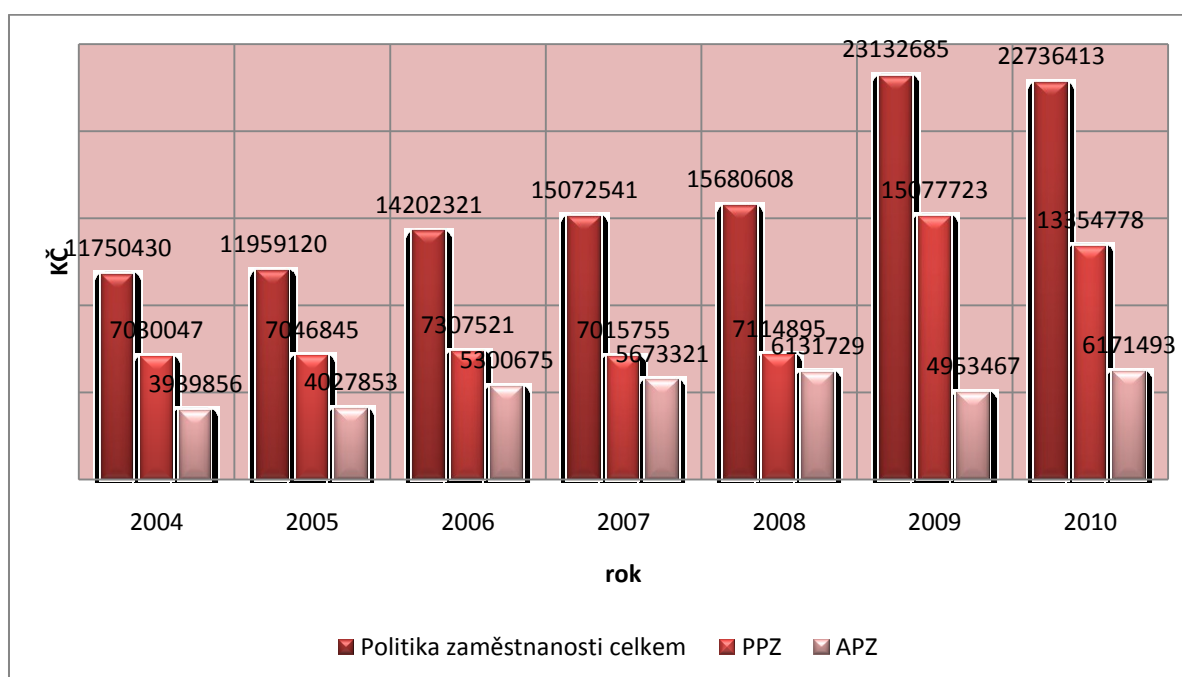
Důležitá je zmínka o rozdílu mezi aktivní a pasivní politikou zaměstnanosti. Zatímco Aktivní politika zaměstnanosti je tedy souhrnem opatření směřujících k zajištění co největší možné zaměstnanosti, pasivní politiku zaměstnanosti lze jednoduše charakterizovat jako příspěvek v nezaměstnanosti za účelem sociální pomoci nezaměstnaným, a to s cílem udržet sociálně přijatelné podmínky pro dočasně nezaměstnané.

Jako příklad nástrojů pasivní politiky zaměstnanosti lze uvést podpory v nezaměstnanosti či možnost předčasného odchodu do důchodu z důvodu nepříznivé situace na trhu práce.

⁵⁵ Zákon č.435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

Obě tyto části politiky zaměstnanosti jsou pro stát, tak jak je z následujícího grafu 3.1 patrné, velmi náročné. Celkově částka vynakládaná na politiku zaměstnanosti během období, jež lze pomocí MPSV ČR vysledovat, tedy od roku 2004 – 2010, roste. Trendem posledních let je, že vyšší částka je každoročně věnována spíše PPZ, s tím, že v posledních dvou letech se rozdíl mezi finančními prostředky na PPZ oproti těm, směřujícím na APZ, již pomalu zdvojnásobil. Největší rozdíl mezi sledovanými finančními prostředky byl zaznamenán v roce 2009. V tomto roce, jak je z grafu 3.1 jasně patrné, bylo na PPZ vyčleněno více než 15 milionů Kč a na APZ okolo 5 milionů Kč.

Graf 3.1. PŘEHLED VYPLACENÝCH FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ NA APZ I PPZ V ČR
ZA OBDOBÍ 2004-2010 (v Kč)

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz>, vlastní zpracování

Aktivní politika zaměstnanosti je financována z prostředků státního rozpočtu a hospodaření s těmito prostředky se řídí zvláštním právním předpisem. Z těchto prostředků lze rovněž přispívat na programy nebo opatření regionálního a celostátního charakteru a projekty zahraničních subjektů přispívající ke zvýšení zaměstnanosti a na ověřování nových nástrojů a opatření APZ.⁵⁶

3.2 Nástroje Aktivní politiky zaměstnanosti

Mezi nástroje aktivní politiky zaměstnanosti jsou podle zákona o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb. řazeny:

⁵⁶ Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

- investiční pobídky;
- veřejně prospěšné práce;
- společensky účelná pracovní místa;
- překlenovací příspěvek;
- příspěvek na dopravu zaměstnanců;
- příspěvek na zapracování;
- příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program;
- rekvalifikace.⁵⁷

Mezi opatření aktivní politiky zaměstnanosti jsou také řazena poradenství, které provádějí nebo zabezpečují úřady práce za účelem zjišťování osobnostních a kvalifikačních předpokladů FO pro volbu povolání, pro zprostředkování vhodného zaměstnání a jiná různá poradenství. Dále podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením a cílené programy k řešení zaměstnanosti.⁵⁸

3.2.1 Rekvalifikace

Na počátku podkapitoly je nutno definovat tuto službu, a to právě pomocí již tolikrát zmiňovaného Zákona č.435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

„Rekvalifikací se rozumí získání nové kvalifikace nebo rozšíření stávající kvalifikace uchazeče o zaměstnání nebo zájemce o zaměstnání. Při určování obsahu a rozsahu rekvalifikace se vychází z dosavadní kvalifikace, zdravotního stavu, schopností a zkušeností FO, která má být rekvalifikována formou získání nových teoretických znalostí a praktických dovedností v rámci dalšího profesního vzdělání.“⁵⁹

Na rekvalifikaci není právní nárok. Tato služba se ÚP uskutečňuje na základě dohody mezi ÚP a uchazečem nebo zájemcem o zaměstnání, vyžaduje-li to jejich uplatnění na trhu práce. Rekvalifikace je tedy jedním z důležitých nástrojů APZ, efektivní je především v tom případě, že získáním nové kvalifikace má nezaměstnaný vyšší šanci získat uplatnění na trhu práce. Protože, jak tvrdí Mareš (2002), pokud nezaměstnaný získá novou kvalifikaci, a přesto se mu dále nepodaří získat nové zaměstnání, může to pro takového člověka znamenat potvrzení o

⁵⁷ Zákon č.435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

⁵⁸ Tamtéž.

⁵⁹ Tamtéž.

jeho nedostatečnosti obstát na trhu práce. Toto může mít pro člověka ne příliš pozitivní psychické následky.⁶⁰

ÚP poskytuje rekvalifikace v případě, pokud je rekvalifikace nezbytná. To znamená, že osoba má kvalifikaci, pro kterou nejsou volná místa, a dosavadní zprostředkování zaměstnání nebylo úspěšné.

Rekvalifikace dále musí být i účelná. Toto nastává v případech, kdy je rozhodnuto pro rekvalifikaci, pro kterou je dostatek volných pracovních míst, nebo je opodstatněná prognóza vzniku míst.⁶¹ Rekvalifikace je dále účelná v případě, kdy dá zaměstnavatel příslib zaměstnání podmíněný příslušnou rekvalifikací nebo se zaváže, že po rekvalifikaci zahájí zájemce o rekvalifikaci samostatnou výdělečnou činnost, jejíž výkon je touto rekvalifikací podmíněn.⁶²

Rekvalifikaci může provádět pouze akreditované zařízení a vzdělávací nebo zdravotnické zařízení. Tato zařízení musí mít akreditaci podle zvláštních právních předpisů udělenou buďto Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, či v případě zdravotnického zařízení Ministerstvem zdravotnictví. ÚP poté s tímto zařízením uzavírá písemnou dohodu o provedení rekvalifikace uchazečů nebo zájemců o zaměstnání.

Jednoduše můžeme rekvalifikaci rozčlenit na:

- rekvalifikace uchazečů a zájemců o zaměstnání;
- rekvalifikace zaměstnanců.

V případě rekvalifikace uchazečů a zájemců o zaměstnání se tyto kurzy uskutečňují na základě dohody mezi ÚP a uchazečem či zájemcem. Při tomto typu rekvalifikace hradí za účastníka či zájemce o rekvalifikaci ÚP náklady rekvalifikace a může mu poskytnout příspěvek na úhradu prokázaných nutných nákladů spojených s rekvalifikací.

Co se týče rekvalifikace zaměstnanců, v tomto případě se rekvalifikace provádí na základě dohody, kterou mezi sebou uzavírají ÚP a zaměstnavatel a také dohody uzavřené mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Dohoda se také uzavírá mezi zaměstnavatelem, ÚP a rekvalifikačním střediskem, a to v případě, že pro zaměstnavatele středisko zajišťuje rekvalifikaci. Tyto typy rekvalifikací se provádí za účelem dalšího pracovního uplatnění

⁶⁰ MAREŠ, 2002, s. 122.

⁶¹ portal.mpsv.cz.

⁶² Interní materiály ÚP ČR- Krajské pobočky ve Zlíně, kontaktního pracoviště Kroměříž.

zaměstnanců. Náklady na rekvalifikaci a náklady s ní spojené mohou být plně nebo částečně zaměstnavateli hrazené.

Výhodou pro uchazeče o zaměstnání je, že účastí v rekvalifikaci zabezpečovanou ÚP má uchazeč nárok na podporu při rekvalifikaci, a to podle § 40 zák. č. 435/2004 Sb. Na tuto podporu má uchazeč o zaměstnání nárok i v tom případě, že do rekvalifikačního kurzu nastupuje po vyčerpání podpory v nezaměstnanosti. Výše podpory při rekvalifikaci činí 60% průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu.⁶³

3.3 Úřad práce ČR

V polovině roku 1990 byly ve všech okresech Československé republiky založeny Úřady práce, jejichž činnost byla zachována i po vzniku samostatné České republiky v roce 1993. Zřízení těchto úřadů souviselo s transformací Československé a následně i České republiky na tržní ekonomiku.

V období předcházejícím, tedy v letech 1948 až 1989 bylo v zemi uplatňováno plánované hospodářství, jež proklamovalo plnou zaměstnanost. Občanům v této době zajišťoval práci tehdejší okresní výbor.

Úřady práce v ČR se zpočátku zabývaly pouze základními činnostmi spojenými s evidencí a finanční podporou nezaměstnaných. Postupně se služby poskytované ÚP rozšířily, kdy například od roku 2004 patří mezi činnosti ÚP vyplácení dávek státní sociální podpory.

Do dubna roku 2011 se ÚP v ČR řídily podle Zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti a Zákonem č. 117/995 Sb., o státní sociální podpoře. Podle těchto dvou zákonů ÚP poskytuje dávky sociální podpory a zabezpečuje a koordinuje činnosti, které mají vliv na nabídku a poptávku na trhu práce. V době, kdy se ÚP řídily tímto zákonem, existovalo více úřadů práce, které se, jak je již zmíněno, nacházely v každém okresním městě ČR.

Zákon, který nabyl účinnosti datem 1. dubna 2011, určuje dnešní podobu Úřadu práce České republiky. Tímto zákonem je Zákon č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů. Právě pomocí tohoto zákona byl na území ČR vytvořen jeden úřad práce pro celý stát s názvem Úřad práce České republiky a zrušil původní okresní úřady

⁶³ Zákon č.435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

práce, zřízené podle Zákona o zaměstnanosti. Tento ÚP je tedy správním úřadem s celostátní působností.⁶⁴

ÚP ČR plní úkoly v oblastech zaměstnanosti, ochrany zaměstnanců, v oblasti státní sociální podpory a další úkoly v rozsahu a za podmínek stanovených v zákonech ČR. ÚP ČR je organizačně rozčleněn na Generální ředitelství a krajské pobočky. Krajské pobočky vykonávají svou činnost prostřednictvím příslušných kontaktních pracovišť.

3.3.1 Historie vzniku Úřadu práce v Kroměříži

ÚP v Kroměříži byl založen 9. října 1990. Původním sídlem tohoto úřadu byla budova odborů na třídě 1. máje. Zde ÚP v Kroměříži sídlil až do roku 1998, kdy byl přemístěn do nově postavené budovy na Erbenově nábřeží v Kroměříži. V době, kdy tento úřad existoval jako okresní Úřad práce Kroměříž, poskytoval klientům služby i v rámci dislokovaných pracovišť v městech Bystřice pod Hostýnem a Holešov.

Minulý rok byl tedy jako ostatní ÚP i ÚP v Kroměříži přetransformován a dnes existuje jako Úřad práce České republiky- krajská pobočka Zlín, kontaktní pracoviště v Kroměříži. Jako kontaktní pracoviště zajišťuje služby v lokalitách Kroměříž a Koryčany a v již jmenovaných dislokovaných pracovištích.

První statistické údaje o nezaměstnanosti v okrese Kroměříž jsou datovány k lednu roku 1991. Výsledky těchto statistických dat i jejich podoba například pro rok 2010 bude popsána v podkapitolách níže.

3.4 Základní činnosti Úřadu práce České republiky- krajské pobočky ve Zlíně prostřednictvím kontaktního pracoviště Kroměříž

Činnosti poskytované kontaktním pracovištěm Kroměříž se logicky ztotožňují s činností ÚP ČR. Příslušný zákon opravňuje ÚP ČR některé úkony činit prostřednictvím kontaktního místa. Služby nabízené ÚP pro občany a zaměstnavatele jsou především tyto:

- vedení **evidence uchazečů a zájemců o zaměstnání**, rozhodování o nároku, výši a následně vyplácení podpory v nezaměstnanosti a rekvalifikaci;
- zpracování a vyplácení dávek státní sociální podpory;
- **pomoc pro uchazeče formou poradenství**;

⁶⁴ portal.mpsv.cz.

- poskytování informací o volných pracovních místech a zprostředkování zaměstnání;
- služby pro občany, kteří z vážných důvodů potřebují zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání;
- klienti ÚP mohou také jeho prostřednictvím čerpat finanční prostředky z fondů EU na rekvalifikační a vzdělávací programy atd.⁶⁵

Další významnou činností Krajské pobočky ÚP ČR ve Zlíně kontaktního pracoviště Kroměříž je i kontrolní a právní činnost. Tuto činnost provádí úsek kontroly, a to prostřednictvím kontrolních šetření prováděných u zaměstnanců. Kontrolní šetření se týkají především dodržování předpisů o zaměstnanosti, o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele apod.

Od počátku výkonu své kontrolní činnosti, tedy od roku 2001, provedl tento ÚP v okrese Kroměříž okolo 3 000 kontrol, uložil cca 335 pokut v celkové výši okolo dvou milionů Kč. Od roku 2001 podal Finančnímu úřadu v Kroměříži minimálně sto podnětů pro porušení rozpočtové kázně.⁶⁶

Na základě Zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele napomáhá ÚP zaměstnancům insolventních zaměstnavatelů. Za dobu účinnosti tohoto zákona, tedy od roku 2000, ÚP v Kroměříži vyřídil přes tisíc žádostí zaměstnanců. Celková částka, kterou vyplatil ve vztahu k okolo 30 insolventním zaměstnavatelům, činila 17 076 418 Kč. Největší počet těchto žádostí byl podle úseku kontroly vyřízen v roce 2009. Objem financí na uhrazení nevyplacených mezd dosáhl výše 9 472 676 Kč.⁶⁷

3.4.1 Evidence a podpora v nezaměstnanosti

Na začátku této podkapitoly je nutno zmínit rozdíl mezi dvěma skupinami FO, jež se v Zákoně o zaměstnanosti vyskytují, jedná se o rozdíl mezi uchazeči a zájemci o zaměstnání.

Zájemce o zaměstnání je podle příslušného zákona *FO, která má zájem o zprostředkování zaměstnání a za tím účelem požádá o zařazení do evidence zájemců o zaměstnání ÚP ČR.*

⁶⁵ Zákon č. 73/2011 o Úřadu práce České republiky.

⁶⁶ Interní materiály ÚP ČR- krajské pobočky ve Zlíně, kontaktního pracoviště Kroměříž.

⁶⁷ Tamtéž.

*Zájemci o zaměstnání ÚP zprostředkovává vhodné zaměstnání a může mu zabezpečit rekvalifikaci.*⁶⁸

Oproti tomu **uchazečem o zaměstnání** je FO, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání ÚP ČR a při splnění zákonem stanovených podmínek je ÚP ČR zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání. Uchazečem o zaměstnání může být osoba, která splňuje podmínky zadané Zákonem o zaměstnanosti.⁶⁹

Služby evidence a podpory v nezaměstnanosti probíhají v rámci kontaktního pracoviště Kroměříž ve speciálním odboru. Pracovníci odboru evidence a podpory v nezaměstnanosti zařazují na základě žádosti občany do evidence uchazečů o zaměstnání či zájemců o zaměstnání a vyplácí uchazečům o zaměstnání, kteří splní podmínky Zákona o zaměstnanosti, na základě vydaného správního rozhodnutí, podporu v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci.⁷⁰ Dále také vydávají pracovníci tohoto odboru správní rozhodnutí ve věci:

- nezařazení do evidence uchazečů o zaměstnání;
- vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání;
- nepřiznání podpory v nezaměstnanosti.

Mezi další činnosti patří vyřizování korespondence týkající se uchazečů o zaměstnání ve vztahu k evidenci na ÚP a výplaty podpor v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci. V tomto případě se jedná především o odpovědi pro soudy, policii ČR, orgány sociálního zabezpečení aj. Dále můžeme mezi činnosti tohoto odboru zařadit i archivaci vyřazených spisů uchazečů a zájemců o zaměstnání.⁷¹

Tabulka 3.1- POČET NOVĚ EVIDOVANÝCH A VYŘAZENÝCH UCHAZEČŮ V RÁMCI OKRESU KROMĚŘÍŽ

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Zařazeno	7653	7400	6786	6451	6364	9441	5662
Vyřazeno	7237	7535	7724	7454	6660	6685	6310

Zdroj: Interní materiály ÚP ČR- krajské pobočky ve Zlíně, kontaktní pracoviště Kroměříž

⁶⁸ Zákon č.435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ Interní materiály ÚP ČR- Krajské pobočky ve Zlíně, kontaktního pracoviště Kroměříž.

⁷¹ Tamtéž.

3.4.2 Zprostředkování a poradenství

Služby, jež v této oblasti poskytuje ÚP ČR, jsou zaměřeny na různé skupiny osob. Kupříkladu **zaměstnavatelům** ÚP poskytuje služby typu:

- vyhledávání vhodných uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání na volná pracovní místa;
- zajištění výběrových řízení v prostorách ÚP, nebo na pracovišti zaměstnavatele;
- zaměstnanecké rekvalifikace.

Jisté služby poskytuje také, již zmiňovaným, **zájemcům o zaměstnání**. K těmto službám patří zprostředkování zaměstnání a poskytování služeb s tím spojených. Dále sem patří právě rekvalifikace, a to v případě, vyžaduje-li to jejich uplatnění na trhu práce.

Pro **uchazeče o zaměstnání** nabízí ÚP více možných služeb, jako například zprostředkování vhodného zaměstnání, možnost samoobslužného zprostředkování zaměstnání⁷² či poskytnutí služeb spojených se zprostředkováním zaměstnání. Výčet nejčastějších služeb, jež ÚP poskytuje uchazečům o zaměstnání, je následující:

- zajištění informací o nabídce pracovních míst;
- poskytnutí informací o právech a povinnostech uchazeče o zaměstnání a o službách ÚP;
- provedení individuálních pohovorů pro zjištění dalšího uplatnění na trhu práce s vyhodnocením příčin neúspěchu a doporučením optimálního postupu při hledání zaměstnání;
- skupinové výcvikové programy k vyhledávání a ucházení se o zaměstnání;
- pomoc a podpora při kontaktu se zaměstnavateli;
- vypracování individuálního akčního plánu, aktualizace a jeho vyhodnocení;
- poradenství ke změně povolání;
- zabezpečení poradenských služeb externích odborných zařízení;
- zabezpečení rekvalifikace, vyžaduje-li to jejich uplatnění na trhu práce.⁷³

Další skupinou, které ÚP ČR poskytuje své služby, jsou také **žáci, studenti a zájemci o studium**. Zde se jedná o Informační a poradenské středisko (IPS), které se specializuje na poskytování služeb této skupině osob. Poradenství v této oblasti probíhá jak individuální, tak i

⁷² Typem samoobslužného zprostředkování zaměstnání je například možnost informování se o volných pracovních místech pomocí infoboxu, informační tabule s volnými místy či pomocí internetu.

⁷³ Interní materiály ÚP ČR- Krajské pobočky ve Zlíně, kontaktního pracoviště Kroměříž.

skupinovou formou. Pro žáky základních škol jsou v IPS pořádány besedy k volbě prvního povolání či volbě příslušného nastávajícího vzdělání. Pro budoucí absolventy středních škol jsou pořádány schůzky zaměřené na vstup těchto budoucích absolventů do zaměstnání, a také samozřejmě na možnost dalšího zaměstnávání. Kontaktní pracoviště Kroměříž má IPS zřízeno od roku 1994. Od této doby IPS využilo více než třicet šest tisíc žáků a studentů. Služeb IPS však mohou využívat také ostatní zájemci, k nimž patří i nezaměstnaní. Od roku založení IPS využilo jeho služeb okolo dvou tisíc klientů ÚP z řad nezaměstnaných.⁷⁴

Zvláštní pozornost je ÚP věnována také **občanům se zdravotním postižením**. Tyto osoby mají ztížené postavení na trhu práce, k jehož vyrovnání slouží řada opatření upravená v Zákoně o zaměstnanosti. Jedná se například o:

- pracovní rehabilitaci;
- příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením.⁷⁵

ÚP poskytuje zaměstnavatelům v souvislosti se zaměstnáním osob se zdravotním postižením informační a poradenské služby, a pokud jsou u zaměstnavatelů dány podmínky pro vytváření nových pracovních míst pro tuto skupinu osob, může těmto zaměstnavatelům ÚP ČR poskytnout finanční podporu formou některého z nástrojů nebo opatření APZ.⁷⁶

Následující podkapitoly práce budou zaměřeny na některé ze služeb, jež ať už uchazečům, tak i zájemcům o zaměstnání ÚP ČR, krajská pobočka ve Zlíně, kontaktní pracoviště Kroměříž poskytuje.

3.4.3 Individuální akční plán

Individuální akční plán je služba ÚP, jež je zaměřena na uchazeče o zaměstnání. Tato služba umožňuje uchazeči požádat ÚP o vypracování plánu, který podporuje uplatnění uchazečů o zaměstnání na trhu práce.

Od 1. ledna 2009 je také zákonem stanovena povinnost ÚP vypracovat individuální akční plán všem uchazečům o zaměstnání, kteří jsou nepřetržitě vedeni v evidenci uchazečů o zaměstnání déle než 5 měsíců.

Individuální akční plán je program spolupráce, který vypracovává poradce pro zprostředkování za součinnosti uchazeče o zaměstnání. Jeho obsahem je stanovení postupu a

⁷⁴ Interní materiály ÚP ČR- krajské pobočky ve Zlíně, kontaktního pracoviště Kroměříž.

⁷⁵ Tamtéž.

⁷⁶ Zákon č.435/2004 Sb., o zaměstnanosti

časového harmonogramu plnění jednotlivých opatření ke zvýšení možnosti uplatnění uchazeče o zaměstnání na trhu práce.⁷⁷

Při určování jeho obsahu se vychází především z dosažené kvalifikace, dále ze zdravotního stavu a možností a schopností ucházet se o zaměstnání. Přesný obsah individuálního akčního plánu lze popsat následně:

- formulace představy uchazeče o zaměstnání o jeho uplatnění na trhu práce;
- aktivity uchazeče o zaměstnání, které mu umožní jeho představu realizovat;
- návrh postupu úřadu práce, který vychází z představy a možností uchazeče o zaměstnání a kombinuje veškeré služby ÚP, s cílem pomoci uchazeči dohodnutou představu realizovat.⁷⁸

Cílem vytvoření a následné spolupráce ÚP a uchazeče o zaměstnání na individuálním akčním plánu je pomoci uchazeči o zaměstnání v převzetí aktivní odpovědnosti za sebe při řešení jeho životní situace a přispět k prevenci jeho dlouhodobé nezaměstnanosti.⁷⁹

Je důležité také zmínit povinnost uchazeče o zaměstnání poskytovat ÚP spolupráci nejen při vypracování Individuálního akčního plánu, ale i při jeho aktualizaci a vyhodnocování. Poměrně přísně se také přistupuje k možnosti vyřadit uchazeče o zaměstnání.

Toto je možné v případě, kdy uchazeč o zaměstnání bez vážných důvodů nesplní jemu zadané povinnosti. Stejně tak může být z evidence uchazečů o zaměstnání vyřazen ten uchazeč, který po 5 měsících nepřetržité evidence odmítne bez vážných důvodů nabízenou rekvalifikaci či jiné možné opatření.⁸⁰

Je nutno se blíže zaměřit i na opatření vedoucích k lepšímu uplatnění na trhu práce, která je možno nejen v případě individuálního akčního plánu využít. Mezi tato opatření patří zejména:

- zprostředkování vhodných pracovních míst;
- nabídka poradenské činnosti- motivující, pomáhající k sebepoznávání;
- poskytování individuálního nebo skupinového poradenství o problematice nezaměstnanosti;
- služby informačního a poradenského střediska k volbě povolání;

⁷⁷ Interní materiály ÚP ČR- krajské pobočky ve Zlíně, kontaktního pracoviště Kroměříž.

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ Tamtéž.

- nabídka vhodné rekvalifikace;
- nabídka účasti v projektech ESF.

3.5 Statistické výsledky pro okres Kroměříž

Statistickými informacemi a jejich sběrem se mimo jiné zabývá v rámci kontaktního pracoviště ÚP ČR v Kroměříži odbor trhu práce. Jeho činnost je zaměřena na sledování a vyhodnocování situace na trhu práce v okrese Kroměříž. Tento odbor se mimo jiné věnuje pravidelnému monitorování stavu a vývoje zaměstnanosti v organizacích, systému příjmu a evidenci volných pracovních míst. Dále také organizací výběrových řízení při obsazování právě těchto volných pracovních míst. Odbor trhu práce se také snaží udržovat individuální kontakt se zaměstnavateli, vytváří nezbytný rámec činností důležitých pro uplatňování nástrojů APZ i PPZ a rámec pro práci dalších jednotlivých útvarů Krajské pobočky ÚP ČR ve Zlíně, kontaktního pracoviště Kroměříž.

Jak je uvedeno již v úvodu kapitoly, první statistické údaje o zaměstnanosti v okrese Kroměříž jsou zaznamenávány od ledna roku 1991. Pro zajímavost je možné zmínit například to, že počet nezaměstnaných v tomto roce byl okolo 673, což odpovídalo míře nezaměstnanosti 1,28%. Pro stejný rok bylo nahlášeno 177 volných pracovních míst a z toho vyplývající ukazatel počtu uchazečů na jedno pracovní místo dosáhl hodnoty 3,8.

Tato data je zajímavé porovnat například s rokem 2010, kdy bylo evidováno, jak bude v této kapitole znázorněno, 6 231 uchazečů. K porovnání míra nezaměstnanosti dosáhla 12,3% a na jedno pracovní místo připadalo přes 36,7 uchazečů. Toto vše je zaznamenáno i v následující tabulce č. 3.2.

Tabulka 3.2- POROVNÁNÍ NĚKTERÝCH STATISTICKÝCH DAT V LETECH 1991 - 2010

ROK	1991	2010
POČET NEZAMĚSTNANÝCH	673	6231
MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI (v %)	1,28%	12,3%
POČET UCHAZEČŮ NA 1 VOLNÉ PRACOVNÍ MÍSTO	3,8	36,7

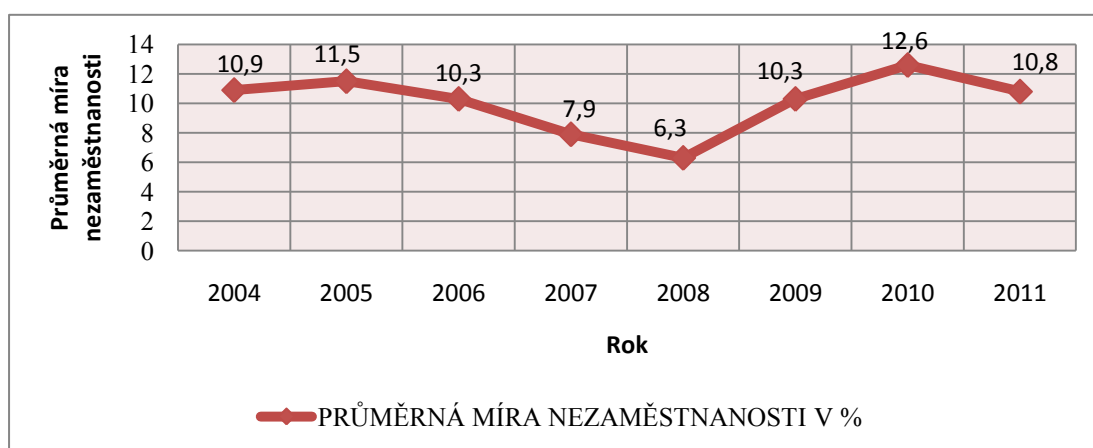
Zdroj: : Interní materiály ÚP ČR- krajské pobočky ve Zlíně, kontaktní pracoviště Kroměříž, vlastní zpracování

V tabulkách a grafech budou zaznamenány statistiky týkající se okresu Kroměříž. Data vyobrazená v grafu 3.4 znázorňují průměrnou míru nezaměstnanosti v tomto okrese. Jasně je zde vyobrazen postupný pokles nezaměstnanosti v rozmezí let 2004 -2008. V roce 2008 byla

naměřena nejnižší průměrná míra nezaměstnanosti. Nejvyšší průměrná míra nezaměstnanosti, se kterou se v daném sledovaném období ÚP v Kroměříži potýkal, byla zaznamenána, jak je z grafu patrné, v roce 2010.

Při bližším zaměření se na data uveřejněná MPSV ČR byla nejvyšší míra nezaměstnanosti v okrese Kroměříž zaznamenána pro toto období v únoru roku 2010, naměřená hodnota činila 12,7 %. Oproti tomu dva roky zpět, tedy v roce 2008, byla zaznamenána nejnižší hodnota míry nezaměstnanosti v září, a to ve výši 6 %.⁸¹

Graf 3.2 – PRŮMĚRNÁ MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz>, vlastní zpracování

V tabulce č. 3.3 je znázorněna statistika týkající se jak celkového počtu nezaměstnaných v daném okrese, tak i počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo. Co se týče celkového počtu nezaměstnaných, nahlášených ve sledovaném období na ÚP v Kroměříži, i zde byl jejich počet nejnižší v roce 2008. V této oblasti je drastické sledování především počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo v letech 2009 a 2010, kdy je oproti letům předcházejícím zaznamenán jejich obrovský nárůst. Tento trend pokračuje i v roce 2011, i když v porovnání s rokem 2010 došlo v prosinci ke snížení počtu uchazečů na jedno volné pracovní místo na 33,6.

⁸¹ Statistická ročenka MPSV 2008

Tabulka 3.3 – POČET UHAZEČŮ NA 1 VPM A CELKOVÝ POČET NEZAMĚSTNANÝCH
V LETECH 2006 -2010 (data k 31.12.)

ROK	2006	2007	2008	2009	2010
POČET UHAZEČŮ NA 1 VPM	6,7	2,6	2,7	24,8	36,7
CELKOVÝ POČET NEZAMĚSTNANÝCH	5420	4417	4123	6879	6720

Zdroj: Interní materiály ÚP ČR- Krajské pobočky ve Zlíně, kontaktní pracoviště Kroměříž, vlastní zpracování

Struktura nezaměstnaných podle vzdělání poukazuje především na problémové skupiny okresu Kroměříž. Podle této tabulky je průměrně nejvíce nezaměstnaných ve skupinách s nejvyšším dosaženým vzděláním základním, vyučení bez maturity a středoškolským.

Tabulka 3.4 – STRUKTURA NEZAMĚSTNANÝCH V OKRESE KROMĚŘÍŽ PODLE
DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ (data k 31.12.)

ROK	2006	2007	2008	2009	2010
NEÚPLNÉ ZÁKLADNÍ VZDĚLÁNÍ	1	2	5	0	1
ZÁKLADNÍ VZDĚLÁNÍ	1216	1028	861	1296	1305
VYUČENÍ	2451	1941	1778	3209	3111
STŘEDOŠKOLSKÉ BEZ MATURITY	225	173	194	304	303
VYUČENÍ S MATURITOU	223	184	168	369	354
ÚPLNÉ STŘEDOŠKOLSKÉ	1093	895	868	1314	1227
VYŠŠÍ ODBORNÉ	37	6	34	57	64
Bc. + VŠ	174	188	215	330	355

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz>, vlastní zpracování

Nejenom pro tyto skupiny obyvatel s již zmiňovaným nejvyšším dosaženým vzděláním, ale pro všechny sledované skupiny je problematické se zaměstnat. To je zřejmé z tabulky 3.5, jež zobrazuje strukturu volných pracovních míst, rozčleněných právě podle nejvyššího dosaženého vzdělání. Největší poptávka na trhu práce v okrese Kroměříž je po skupině osob vyučených a také osob se základním vzděláním. Nejnížší naopak po osobách s úplným středoškolským vzděláním. I když toto tvrzení se může jevit jako velmi zjednodušené a diskutabilní.

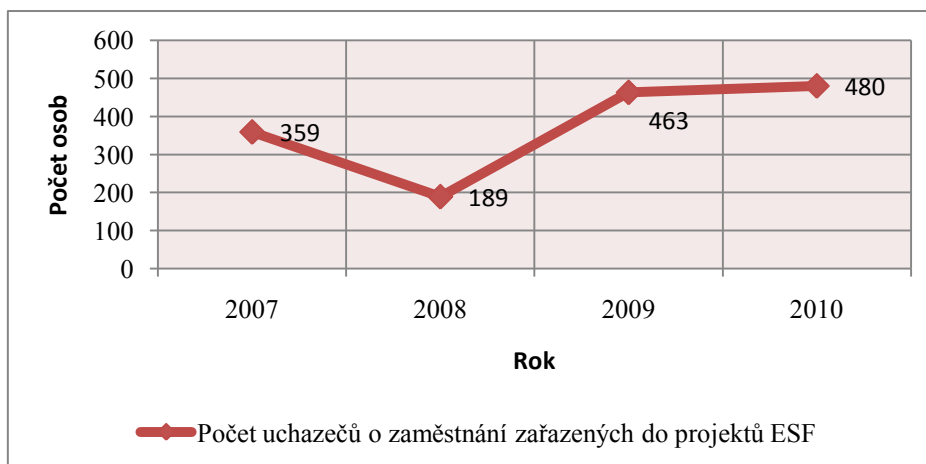
Tabulka 3.5- STRUKTURA VOLNÝCH PRACOVNÍCH MÍST V OKRESE KROMĚŘÍŽ PODLE NEJVYŠŠÍHO DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ (data k 31.12.)

ROK	2006	2007	2008	2009	2010
NEÚPLNÉ ZÁKLADNÍ VZDĚLÁNÍ	0	4	5	0	0
ZÁKLADNÍ VZDĚLNÁNÍ	242	452	485	93	22
VYUČENÍ	423	879	781	93	77
STŘEDOŠKOLSKÉ BEZ MATURITY	3	39	9	0	1
VYUČENÍ S MATURITOU	10	54	42	26	16
ÚPLNÉ STŘEDOŠKOLSKÉ	8	0	1	0	2
VYŠŠÍ ODBORNÉ	7	6	5	6	4
Bc. + VŠ	31	25	25	15	20

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz>, vlastní zpracování

Statistiky existují i v případě uchazečů o zaměstnání registrovaných na ÚP v okrese Kroměříž, kteří byli zapojeni do některých projektů v rámci ESF. Od roku 2007 počet těchto osob významným způsobem vzrostl. To je možné vysledovat z následujícího grafu.

Graf 3.3- POČET UCHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ ZAŘAZENÝCH DO PROJEKTŮ ESF V OKRESE KROMĚŘÍŽ

Zdroj: MPSV, Statistické ročenky, vlastní zpracování

3.6 Rekvalifikace a Krajská pobočka ÚP ČR ve Zlíně, kontaktní pracoviště v Kroměříži

Pro Krajskou pobočku ÚP ČR ve Zlíně, kontaktní pracoviště Kroměříž platí i v případě zabezpečení rekvalifikace celorepubliková, zákonem daná pravidla. ÚP ČR může zabezpečit rekvalifikaci v případě, že zájemce o rekvalifikaci je uchazečem nebo zájemcem o zaměstnání a je u příslušného, v tomto případě kroměřížského, pracoviště evidován.

V letech 1991 až 2010 proběhlo v rámci okresu Kroměříž okolo osmi tisíc rekvalifikačních programů. Tyto rekvalifikace jsou zajišťovány nákupem služeb vzdělávacích zařízení. Od roku 2005 kroměřížské pracoviště ÚP nakupuje služby odborných zařízení, které jsou zaměřeny na poradenské činnosti. Nejčastěji byly rekvalifikační kurzy na tomto pracovišti zaměřeny na práci s výpočetní technikou, svařování, administrativu a účetnictví, řízení motorových vozidel či na práce ve skladech. Také se jedná o kurzy pro začínající podnikatele, pro pracovníce v sociálních službách či nespécifické rekvalifikace pro absolventy škol zaměřené na získání odborné praxe.⁸²

Rekvalifikační kurzy jsou financované buď ze státního rozpočtu na APZ, nebo je také možno tyto kurzy od roku 2005 spolufinancovat z prostředků Evropského sociálního fondu.

V rámci Operačního programu Rozvoje lidských zdrojů v letech 2004 - 2006 spolupracoval tehdy ještě Okresní ÚP Kroměříž při realizaci sedmnácti národních, grantových a nadregionálních grantových projektů, do kterých bylo v tomto okrese zařazeno přes 11 101 uchazečů o zaměstnání a jejichž vyhlášovatelem byl Krajský ÚP ve Zlíně.

Úřad práce ČR, Krajská pobočka ve Zlíně realizuje v tomto programovacím období, tedy v období 2007 - 2013 v rámci **Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost** Regionální individuální projekty (RIP) a Národní individuální projekty (NIP). Problém s vyhlášováním těchto projektů nastal při transformaci na ÚP ČR. Od této doby již není Krajská pobočka ve Zlíně, ani kontaktní pracoviště v Kroměříži vyhlášovatelem výzev pro podávání projektů, jelikož transformací vznikl, jak je již několikrát v práci zmíněno, jeden ÚP ČR, který se stal vyhlášovatelem.

Mezi Národní individuální projekty (NIP) v tomto programovacím období patří NIP Vzdělávejte se, Veřejně prospěšná práce, Společensky účelná pracovní místa a NIP Poradenství a rekvalifikace.

V roce 2009 byla zahájena tehdejším ÚP v Kroměříži realizace právě posledního zmiňovaného NIP Poradenství a rekvalifikace. Do projektů v rámci tohoto NIP bylo zařazeno již více než 516 uchazečů z okresu Kroměříž.⁸³

Mezi RIP, do nichž je samozřejmě kontaktní pracoviště Kroměříž také v rámci ÚP ČR zapojeno, se řadí programy, jež jsou speciálně zaměřeny na problémové skupiny obyvatelstva.

⁸² Interní materiály ÚP ČR- krajské pobočky ve Zlíně, kontaktního pracoviště Kroměříž.

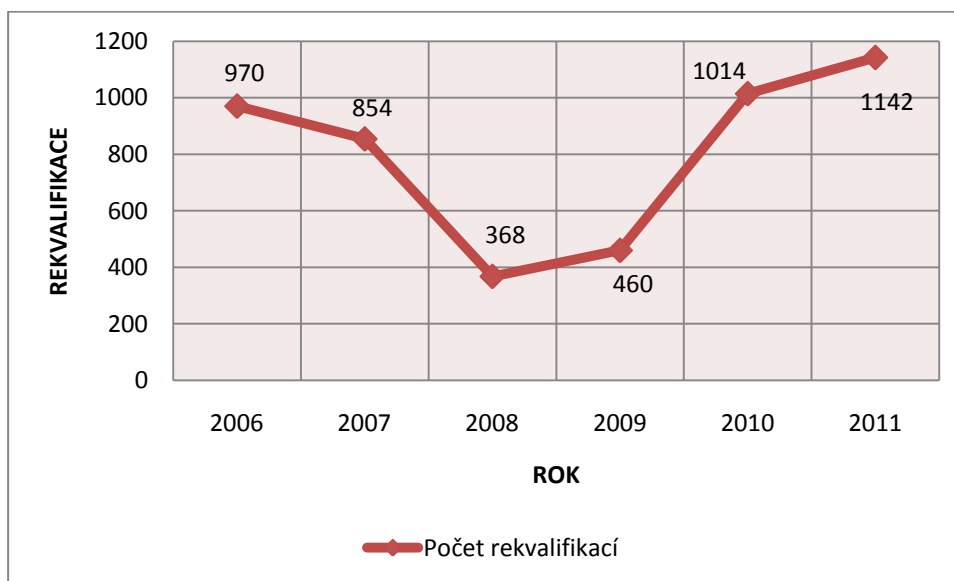
⁸³ Tamtéž

Tyto projekty mají jasné stanovený regionální rámec. ÚP ČR- Krajská pobočka ve Zlíně schválil k realizaci pro Zlínský kraj, tedy i pro okres Kroměříž šest různých RIP:

- Život bez bariér;
- Šance pro rodiče;
- Znovu do práce;
- Klíč k zaměstnání;
- Příležitost pro zkušené;
- STARTUJEME.

V grafu č. 3. 2. je vyobrazen počet rekvalifikací, které v letech 2004 – 2010 na území okresu Kroměříž proběhly ve spolupráci s kontaktním pracovištěm ÚP ČR v Kroměříži. Jak je z grafu patrné, markantní nárůst počtu rekvalifikací proběhl v letech 2006, 2007 a také v roce 2010. Tedy i v období, kdy začaly být rekvalifikační kurzy spolufinancované EU, pomocí Evropského sociálního fondu.

Graf 3.5 – STATISTIKA REKVALIFIKACÍ, KTERÉ PROBĚHLY V OKRESE KROMĚŘÍŽ

Zdroj: MPSV, Statistické ročenky, vlastní zpracování

4 Vyhodnocení rekvalifikačních kurzů realizovaných ÚP v Kroměříži v rámci OP LZZ

Tato kapitola je věnována, jak již plyne ze samotného názvu, vyhodnocení rekvalifikačních kurzů. Jednat se zde bude o rekvalifikační kurzy, které jsou spolufinancované Evropským sociálním fondem, a to pomocí OP LZZ v rámci Regionálních individuálních projektů ESF (RIP), které byly na základě výzvy MPSV schváleny ÚP ČR- Krajské pobočce ve Zlíně. A to z toho důvodu, že rekvalifikační kurzy jsou v rámci OP LZZ spolufinancované právě pouze jako součást RIP, popřípadě jako součást NIP.

Prozatím byly ÚP ČR, krajské pobočce ve Zlíně, pro právě probíhající programové období schváleny RIP, které jsou zaznamenány v tabulce č. 4.1. Jak lze z tabulky vysledovat, každý z těchto RIP se věnuje některé z rizikových skupin na trhu práce.

Tabulka 4.1 – PŘEHLED RIP, REALIZOVANÝCH ÚP ČR-KRAJSKOU POBOČKOU ZLÍN V LETECH 2007 - 2013

NÁZEV RIP	REGISTRAČNÍ ČÍSLO	DOBA REALIZACE	RIZIKOVÁ SKUPINA
Příležitost pro zkušené	CZ.1.04/2.1.00/13.00070	2. 11. 2009 – 31.10 2012	Osoby starší 50 let
Život bez bariér	CZ.1.04/2.1.00/13.00034	1. 2. 2009 - 31. 1. 2012	Osoby se zdravotním postižením
Šance pro rodiče	CZ.1.04/2.1.00./13.00036	1. 2. 2009 - 31. 1. 2012	Osoby pečující o děti do 15 let věku
Klíč k zaměstnání	CZ.1.04/2.1.00/13.00035	1. 2. 2009 - 31. 1. 2012	Osoby se základním vzděláním
Znovu do práce	CZ.1.04/2.10/13.00057	1. 9. 2009 - 31. 8. 2012	Uchazeči evidováni na ÚP déle než 5 měsíců
STARTUJEME	CZ.1.04/2.1.00/13.00098	22. 12. 2011 - 30.11.2013	Absolventi minimálně s maturitou

Zdroj: Interní materiály ÚP ČR- krajské pobočky ve Zlíně; vlastní zpracování

Součástí všech šesti RIP jsou do projektů, v rámci modulové části, zařazeny specifické rekvalifikace. Projekty, o kterých bude kapitola pojednávat, jsou z důvodu možnosti rozsahu práce zaměřeny pouze na dvě z těchto rizikových skupin trhu práce. Věnovat se tedy bude skupině - zdravotně postižené osoby a skupině - osoby starší padesát let věku.

V kapitole budou stručně charakterizovány oba projekty, budou zde představeny výsledky týkající se jak aktivit projektu, tak především rekvalifikačních kurzů. Výsledky se v tomto případě budou týkat okresu Kroměříž a pro možnost srovnání i celého Zlínského kraje.

Jednat se bude o průběžné (interim hodnocení) hodnocení za rok 2011, jelikož ukončení obou dvou projektů je naplánováno na letošní rok. V případě projektu týkajícího se zdravotně postižených osob (Život bez bariér) byl tento projekt ukončen již k 31. lednu letošního roku. Data, pomocí kterých by bylo možno provést ex – post hodnocení, však v současné době ještě nejsou k dispozici.

4.1 Regionální individuální projekt „Příležitost pro zkušené“

Realizace RIP Příležitost pro zkušené byla naplánována na léta 2009 – 2012, přesněji tento projekt byl odstartován ke 2. listopadu 2009 a ukončení projektu je plánováno na 31. října letošního roku. Realizátorem tohoto projektu je Úřad práce ve Zlíně (podle zákona č. 73/2011, o Úřadu práce ČR, je dnes realizátorem projektu ÚP ČR, krajská pobočka Zlín). Celkové schválené náklady projektu „Příležitost pro zkušené“ činí 27 513 000 Kč.

4.1.1 Popis projektu „Příležitost pro zkušené“

Aby se osoba mohla zapojit do tohoto projektu, musí splňovat **základní podmínky**. Osoba musí být uchazečem o zaměstnání evidovaným buď na krajské pobočce ÚP ČR ve Zlíně, nebo na kontaktních pracovištích kraje. Druhou podmínkou je, že uchazeč o zaměstnání musí být starší padesáti let věku.

Osoba zapojená do projektu postupně prochází jednotlivými aktivitami projektu, ať už aktivitami povinnými či nepovinnými. Mezi **aktivity projektu**, které jsou uchazeči o zaměstnání nabízeny, patří:

- Motivační část – součástí motivační části je tzv. pracovní diagnostika, jakožto povinná aktivita.
- Job club, ve kterém účastníci získají přehled v oblastech zaměstnanosti, seznámení se s internetovým portálem MPSV. Job club je také povinná aktivita, ve které se uchazeč mimo jiné naučí například zadávat inzerát do portálu, vkládat životopis apod.
- Modulová část, která umožní volbu ze vzdělávacích modulů, podle individuálních potřeb každého účastníka. Z hlediska potřeb této bakalářské práce, je právě modulová část nejdůležitější, a to z důvodu, že mezi její aktivity jsou zahrnuty:

- Bilanční diagnostika;⁸⁴
- Odborná jazyková výuka;
- Specifické rekvalifikace;
- Dílčí kvalifikace;
- Zaměstnání- při zaměstnání účastníka projektu může zaměstnavatel využít příspěvek na mzdové náklady.⁸⁵

Po absolvování Motivační části a Job klubu, jsou účastníkovi nabízeny rozdílné modulové aktivity. Tyto aktivity již odpovídají konkrétním potřebám každého jednotlivého uchazeče, a to tak, aby se tento uchazeč mohl v budoucnu co nejlépe uplatnit na trhu práce. Každému účastníkovi je věnován individuální přístup a poskytnuta pomoc odborného poradce po celou dobu účasti v projektu⁸⁶

Specifické rekvalifikace v tomto případě znamenají možnost účastníka zvolit si z velkého množství rekvalifikací ať už v oblasti služeb, dělnických profesí či technicko-administrativních profesí. Nejčastější rekvalifikace proběhly například v oblasti administrativy, práce v sociálních službách, v oblasti výuky obsluhy technických zařízení, či obsluhy osobního počítače.

Cílem projektu „Příležitost pro zkušené“ je pomoci účastníkům orientovat se na současném trhu práce, dále také získat, popřípadě rozšířit potřebné znalosti a dovednosti účastníka. Hlavním cílem je samozřejmě pomoci účastníkovi projektu nalézt vhodné zaměstnání. Tyto cíle jsou dány **charakteristickými problémy** sledované skupiny. Pokud osoby pohybující se v daném věkovém pásmu ztratí zaměstnání, dostávají se do velmi problematické situace, jelikož se u případných nových zaměstnavatelů setkávají s nízkým zájmem. U osob starších 50 - ti let věku dochází také často ke kumulaci dalších znevýhodnění. Mezi tato znevýhodnění patří například zdravotní stav, negativní sociální faktory, nedostatečné vzdělání a dlouhodobá nezaměstnanost.⁸⁷

⁸⁴ **Bilanční diagnostika** je poradenský proces akreditovaný MPSV ČR. Jedná se o proces, při kterém se specializovaný psycholog snaží zjistit co nejvhodnější využití schopností, dovedností, zájmů a motivace pracovníka pro jeho začlenění do pracovních aktivit.

⁸⁵ Informace o projektu „Příležitost pro zkušené“, dostupné z <http://portal.mpsv.cz>.

⁸⁶ Tamtéž.

⁸⁷ Tamtéž.

4.1.2 Analýza cílové skupiny projektu Příležitost pro zkušené

Účelem této podkapitoly je charakteristika postavení cílové skupiny na trhu práce, také bližší specifikace problémů uchazečů o zaměstnání starších 50 – ti let a v neposlední řadě zjištění nutnosti zavést opatření aktivní politiky zaměstnanosti, která jsou zaměřena právě na tuto cílovou skupinu a mezi které se řadí také rekvalifikační kurzy.

Charakteristické problémy, jež byly načrtnuty již v předchozí podkapitole, můžeme dále rozvést na celou škálu obecně definovaných překážek, bránící této cílové skupině umístit se na trhu práce. Po boku například již zmiňované kumulace různých znevýhodnění, kam pro připomenutí řadíme zdravotní stav, sociální faktory, nedostatečné vzdělání, bydliště v regionech s vyšší mírou nezaměstnanosti či dlouhodobou nezaměstnanost, jsou zde i problémy typu:

- špatná orientace na trhu práce;
- nízké sebevědomí a nedostatečná sebeprezentace;
- obavy těchto osob z dalšího vzdělávání a z neochoty zaměstnavatelů při nabídce pracovního místa;
- předsudky zaměstnavatelů předpokládající souvislost vyššího věku s menší flexibilitou a schopností přizpůsobit se novým požadavkům atd.⁸⁸

Navzdory těmto nevýhodám, mezi které patří i strach z dalšího vzdělávání, je ochota zapojit se do projektu „Příležitost pro zkušené“ vysoká. Tato skupina si je vědoma i výhod oproti ostatním věkovým skupinám. Jednou z výhod je také mnohaletá pracovní zkušenost a s tím související nadhled a zodpovědnost při řešení pracovních problémů. Spousta reprezentantů osob 50+ již v době před započatím spolupráce s ÚP disponuje znalostmi či dovednostmi, které si pomocí rekvalifikací v rámci projektu doplňují, obnovují či rozšiřují. Motivace pro vstup těchto osob do projektu je podpořena i nabídkou doprovodných opatření, jako je možnost úhrady cestovného, příspěvku na zdravotní prohlídku u rekvalifikací, u nichž je vyžadována, či individuální péče odborných poradců.⁸⁹

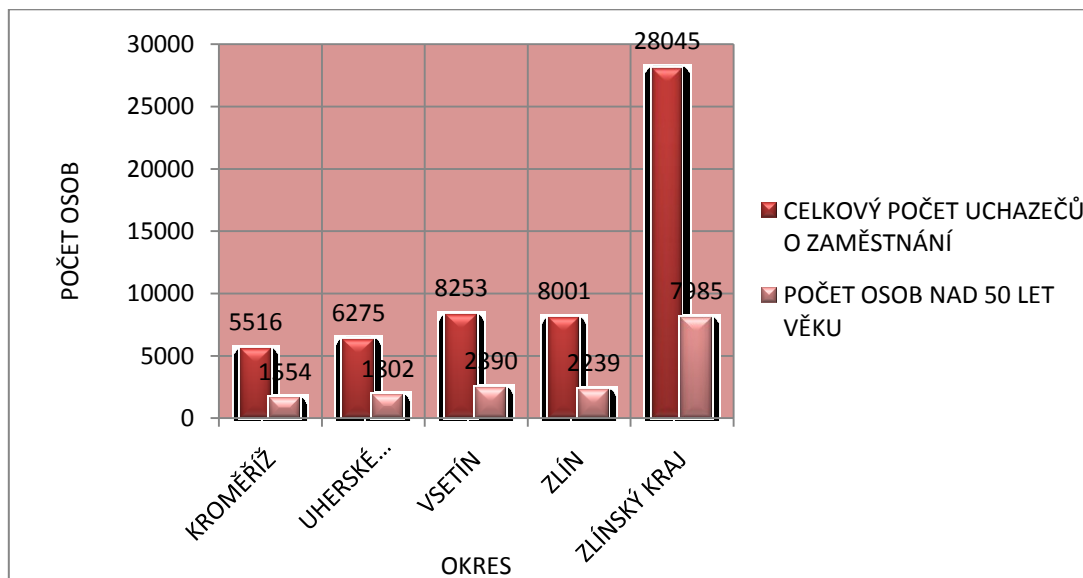
Nutnost zavedení projektu „Příležitost pro zkušené“ lze vypožorovat z počtu uchazečů o zaměstnání nad 50 let věku, který je zaznamenán v následujícím grafu č. 4.1 a který byl posuzován při schvalování RIP Příležitost pro zkušené. I když podle grafu bylo v roce 2009 v okrese Kroměříž oproti ostatním okresům Zlínského kraje nejméně uchazečů o zaměstnání

⁸⁸ Interní materiály ÚP ČR- Krajské pobočky ve Zlíně.

⁸⁹ Tamtéž.

ve věku nad 50 let, v procentuálním vyjádření jsou tyto okresy velmi vyrovnané. To je uvedeno v tabulce č. 4.2.

Graf 4.1 POROVNÁNÍ CELKOVÉHO POČTU UCHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ POČTU UCHAZEČŮ STARŠÍCH 50-TI LET V ROCE 2009

Zdroj: Interní materiály ÚP ČR- krajské pobočky ve Zlíně, vlastní zpracování

Tabulka č. 4.2 jasně prokazuje, že v roce 2009, tedy v roce, ve kterém byl projekt spuštěn, činil průměrný počet osob starších 50 let na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání 28,5% v celém Zlínském kraji, tedy více než jednu čtvrtinu nezaměstnaných. V okrese Kroměříž v procentuálním vyjádření tvořila sledovaná skupina 28,2%. Pro porovnání nejvyšší počet nezaměstnaných nad padesát let byl zaznamenán v okrese Vsetín, a to 29%. Tato data jsou tedy v celém kraji velmi vyrovnaná.

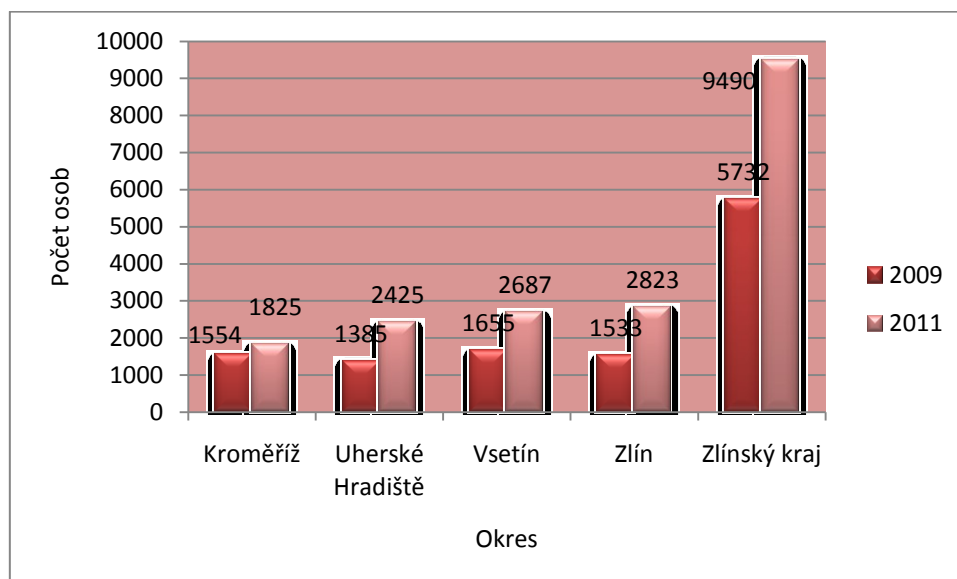
Tabulka 4.2- PŘEHLED UCHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ NAD 50 LET V ROCE 2009 VE ZLÍNSKÉM KRAJI

OKRES	KROMĚŘÍŽ	UHERSKÉ HRADIŠTĚ	VSETÍN	ZLÍN	ZLÍNSKÝ KRAJ
Počet osob nad 50let věku	1 554	6 275	8 253	8 001	28 045
Procentuální vyjádření	28,2%	28,7%	29%	28%	28,5%

Zdroj: Interní materiály ÚP ČR- krajské pobočky ve Zlíně, vlastní zpracování

Důležité je také porovnání roku 2009, tedy roku, kdy byl projekt spuštěn, a roku 2011, pro který budou rekvalifikace vyhodnoceny. Z následujícího grafu je zřejmý nárůst počtu uchazečů o zaměstnání ve sledované skupině.

Graf 4.2- POROVNÁNÍ POČTU UHAZEČŮ O ZAMĚŠTNÁNÍ VE VĚKU 50+ V LETECH 2009 A 2011

Zdroj: Interní materiály ÚP ČR-krajské pobočky ve Zlíně, vlastní zpracování

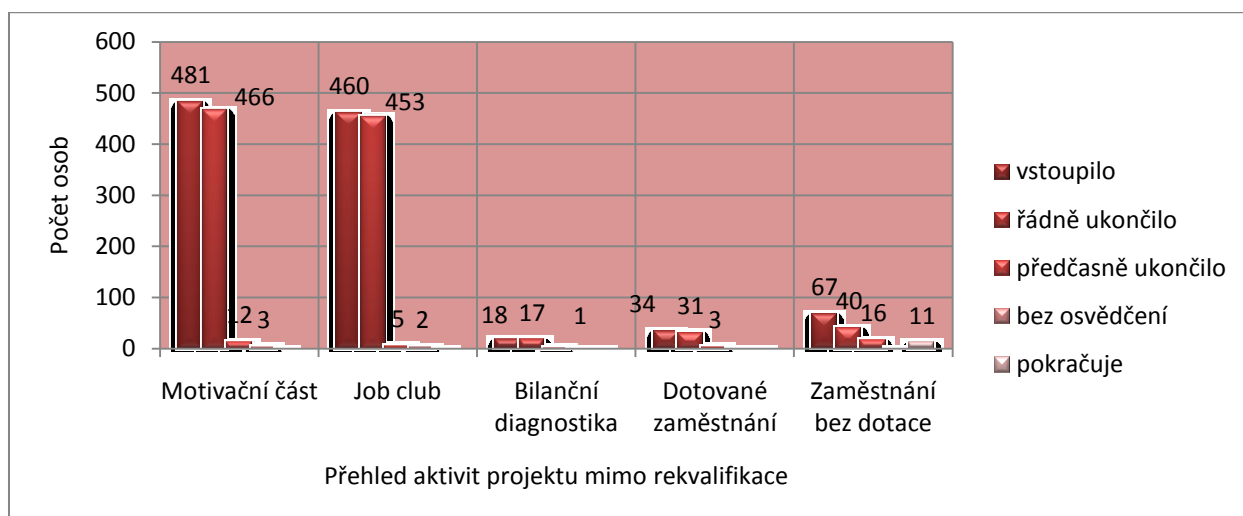
Za období uvedená v tabulce bylo průměrné navýšení počtu osob starších 50 let, evidovaných úřady práce ve Zlínském kraji, 908 osob. V okrese Kroměříž byl mezi těmito roky, podobně jako v ostatních okresech kraje, zaznamenán nárůst, a to ve výši 271 osob. Počet uchazečů o zaměstnání nad padesát let věku tedy stále narůstá, což jasně vyjadřuje potřebu vytvořit projekty, které této skupině osob dopomohou k lepší orientaci na trhu práce.

4.2 Vyhodnocení projektu Příležitost pro zkušené, včetně vyhodnocení rekvalifikačních kurzů

Vyhodnocení bude na začátku zaměřeno na všechny aktivitu projektu „Příležitost pro zkušené“, mimo rekvalifikační kurzy, které budou posuzovány zvlášť na konci.

V prvním grafu této podkapitoly, jsou zveřejněny výsledky, jež poskytuje MPSV. Z grafu č. 4.3 jasně vyplývá obrovský zájem zapojených účastníků projektu o úspěšné ukončení daných aktivit. První, povinné aktivity - Motivační část a Job club, předčasně ukončilo nepatrné množství účastníků. Podobně je tomu i u zbytku aktivit. To je dáno například i charakteristickým rysem cílové skupiny, který je v textu již zmíněn. Tím je myšlena především zodpovědnost a zkušenosti těchto osob.

Graf 4.3 – PŘEHLED VÝSLEDKŮ AKTIVIT PROJEKTŮ MIMO REKVALIFIKAČNÍ KURZY OD ZAPOČETÍ PROJEKTU

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz>, vlastní zpracování

Z následující tabulky vyplývá, že o projekt mají statisticky více zájem ženy. Toto tvrzení je však možné vyvrátit tím, že ženy zastupují ve skupině nezaměstnaní nad 50 let větší část. I z této tabulky je zřejmé, že jak počet žen, tak i mužů, kteří předčasně ukončili jakoukoli aktivitu projektu, je minimální. Navíc většina z těchto osob ukončila spolupráci v rámci projektu především z toho důvodu, že si v průběhu projektu našli vhodné zaměstnání.

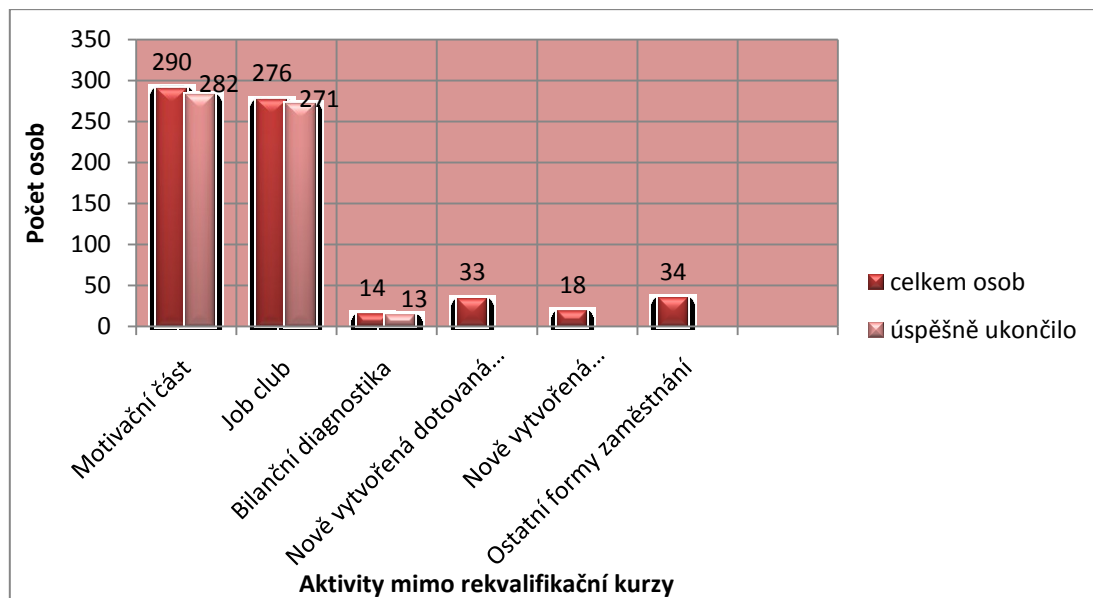
Tabulka 4.3 – ROZDĚLENÍ ŽEN A MUŽŮ ZAŘAZENÝCH DO AKTIVIT PROJEKTU MIMO REKVALIFIKACE OD DOBY ZALOŽENÍ PROJEKTU

SOUHRNNÉ INFORMACE										
Aktivita	Vstoupilo		Pokračuje		Ukončilo předčasně		Ukončilo v termínu bez osvědčení		Ukončilo řádně	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Motivační část	170	311	0	0	3	9	0	3	167	299
Job Club	160	300	0	0	0	5	1	1	159	294
Bilanční diagnostika	8	10	0	0	0	1	0	0	8	9
Zaměstnání s dotací	15	19	0	0	1	2	0	0	14	17
Zaměstnání bez dotace	21	46	2	9	7	9	0	0	12	28
Celkem	374	686	2	9	11	26	1	4	360	643

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz>, vlastní zpracování

Průběžné výsledky, které za rok 2011 poskytl ÚP ČR- krajská pobočka Zlín, také jasně dokazují pozitivní zájem o projekt. Pracovníci ÚP Zlínského kraje se snaží plně využít kapacit, které projekt pro jejich klienty nabízí. Výsledky aktivit mimo rekvalifikační kurzy za tento rok jsou zaznamenány v grafu č. 4.4.

Graf 4.4- PŘEHLED VÝSLEDKŮ AKTIVIT PROJEKTU MIMO REKVALIFIKAČNÍ KURZY ZA ROK 2011

Zdroj: Interní materiály ÚP ČR-krajské pobočky ve Zlíně, vlastní zpracování

Do motivační části projektu nastoupilo celkem 290 osob (60,4%). Z tohoto počtu, jak je z grafu jasně patrné, aktivitu úspěšně ukončilo 282 účastníků, což je pozitivní výsledek. Následující aktivity – Job klubu se za rok 2011 zúčastnilo celkem 276 osob a pouze 5 osob aktivitu předčasně, tedy neúspěšně, ukončilo. Bilanční diagnostikou prošlo ve sledovaném roce 14 lidí a úspěšně ji absolvovalo 13 osob. Odborná jazyková výuka a dílčí kvalifikace v roce 2011 nebyly využity, a z toho důvodu nejsou v grafu č. 4.4 zaznamenány.⁹⁰

Do aktivity zaměstnání vstoupilo 83 fyzických osob, z toho 33 osob na nově vytvořená dotovaná místa, na nově vytvořená pracovní místa 18 osob a ostatní formy zaměstnání využilo 34 osob. I tato čísla jsou hodnocena kladně.

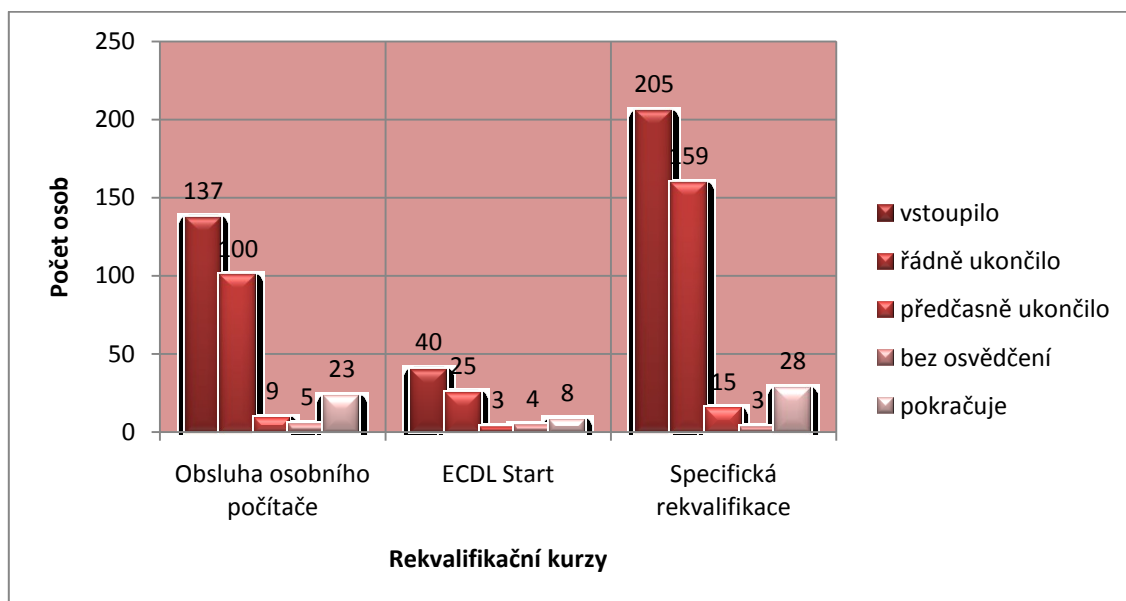
4.2.1 Vyhodnocení rekvalifikačních kurzů projektu Příležitost pro zkušené

I v případě vyhodnocení rekvalifikací budou nejdříve popsány výsledky týkající se projektu, jež poskytuje MPSV na svém portále a které zobrazují tyto informace kumulativně. Pro připomenutí je dobré zdůraznit, že rekvalifikační kurzy jsou, v rámci projektu Příležitost pro

⁹⁰ Interní materiály ÚP ČR- krajské pobočky ve Zlíně.

zkušené, nepovinnou aktivitou. Výsledky rekvalifikací pro celý Zlínský kraj jsou zaznamenány v grafu č. 4.5.

Graf 4.5 – PŘEHLED VÝSLEDKŮ REKVALIFIKAČNÍCH KURZŮ POSKYTNUTÝ MPSV

Zdroj: <http://portal.mpsv.cz>, vlastní zpracování

Z grafu jasně vyplývá, že jak o rekvalifikační kurzy týkající se práce s počítačem (Obsluha osobního počítače a ECDL Start)⁹¹, tak i o jiné, specifické rekvalifikace, je v rámci projektu „Příležitost pro zkušené“ velký zájem.

Míra úspěšnosti řádného ukončení rekvalifikací od započetí projektu je nadpoloviční, což lze považovat za pozitivní. Největší zájem je, jak je z grafu patrné o Specifické rekvalifikace, do kterých se přihlásilo přes 205 uchazečů o zaměstnání ve sledované věkové skupině, kdy více než 77,5% osob Specifické rekvalifikace řádně ukončilo, přičemž toto číslo není zcela konečné vzhledem k počtu osob, jež v těchto typech rekvalifikací dále pokračují.

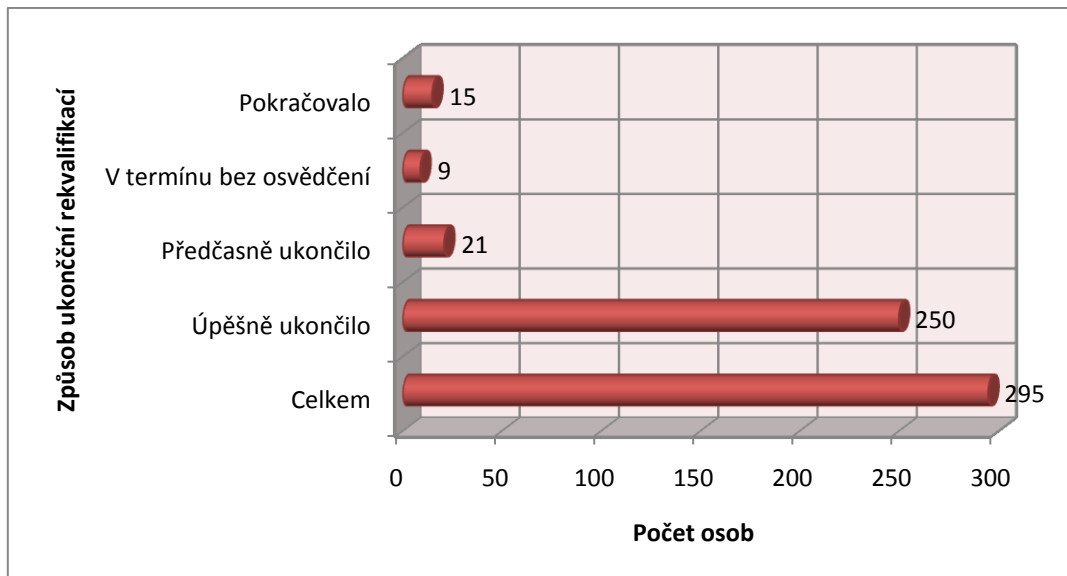
Pokud se, jak tomu bylo i u ostatních aktivit projektu, zaměříme na rozdělení žen a mužů, kteří se účastní rekvalifikačních kurzů, zastoupení žen v této aktivitě je, podobně jako i u ostatních aktivit, markantně vyšší, a to z totožných důvodů, které jsou v textu uvedeny výše.

Z dat, jež byla pro potřeby práce poskytnuta ÚP ČR- krajskou pobočkou ve Zlíně pro rok 2011, vychází informace zobrazené v grafu č. 4.6. Před popisem grafu je však nutno zdůraznit, že za sledovaný rok vstoupilo v rámci projektu Příležitost pro zkušené do aktivity

⁹¹ **ECDL Start**= kurz a školení akreditované MŠMT. Po absolvování je osoba schopna pracovat s počítačem v kancelářích nebo v provozu podniků, firem a úřadů, dále je schopen vyhledávat informace na Internetu a používat elektronickou poštu. Po dokončení školení je posluchač připraven na složení mezinárodní zkoušky ECDL ze čtyř modulů a získat certifikát ECDL Start.

Rekvalifikace celkem 295 osob. Z toho 27 osob bylo přihlášeno do ECDL Start, 107 osob se účastnilo rekvalifikací Obsluha PC a zbylých 161 osob se účastnilo Specifických rekvalifikací, a to v rámci celého Zlínského kraje.⁹²

Graf 4.6 – ZPŮSOB UKONČENÍ REKVALIFIKAČNÍCH KURZŮ VE ZLÍNSKÉM KRAJI V ROCE 2011

Zdroj: Interní materiály ÚP ČR-krajské pobočky ve Zlíně, vlastní zpracování

Okolo 85% uchazečů o zaměstnání, kteří byli v rámci projektu „Příležitost pro zkušené“ ve Zlínském kraji v roce 2011 zařazeni do rekvalifikací, tuto rekvalifikaci úspěšně ukončilo. Oproti tomu pouze okolo 7% osob zúčastněných v aktivitě tyto rekvalifikace předčasně, a tedy i neúspěšně, ukončilo.

V okrese Kroměříž se ve sledovaném roce do RIP Příležitost pro zkušené zapojilo celkem 70 osob, tedy jedna čtvrtina osob z celého Zlínského kraje. Toto zapojení je ve všech okresech kraje velmi vyrovnané.

Ze 70 osob prošlo povinnými aktivitami a dále pokračovalo do aktivity Rekvalifikace 47 osob. Již z těchto informací lze vyvodit, že aktivita Rekvalifikace je v okrese Kroměříž v rámci RIP velmi vyhledávaná, jelikož se do ní zapojilo více než 67% zúčastněných v projektu. Toto tvrzení si je možno ověřit i v tabulce č. 4.4, která zobrazuje počet osob starších 50 let, kteří se jednotlivých rekvalifikačních kurzů zúčastnili.

⁹² Interní materiály ÚP ČR- Krajské pobočky ve Zlíně

Tabulka 4.4 – ROZDĚLENÍ ÚČASTNÍKŮ REKVALIFIKAČNÍCH KURZŮ V RÁMCI PROJEKTU V OKRESE KROMĚŘÍŽ V ROCE 2011

REKVALIFIKACE	POČET ÚČASTNÍKŮ
Obsluha osobního počítače	12
ECDL Start	6
Specifické rekvalifikace	29

Zdroj: Interní materiály ÚP ČR- Krajské pobočky ve Zlíně, kontaktní pracoviště Kroměříž, vlastní zpracování

Bohužel z dat, jež je ÚP ČR- Krajská pobočka ve Zlíně, kontaktní pracoviště Kroměříž schopno poskytnout, nelze, díky administrativním změnám, které v současné době v rámci transformace ÚP ČR vznikly, u těchto rekvalifikací jednotně poskytnout podrobné informace o tom, kolik z uchazečů zapojených do této aktivity svou rekvalifikaci úspěšně ukončilo.

Co se specifických rekvalifikačních kurzů, které v rámci okresu Kroměříž, proběhly, týče, největší zájem zde byl především o rekvalifikace:

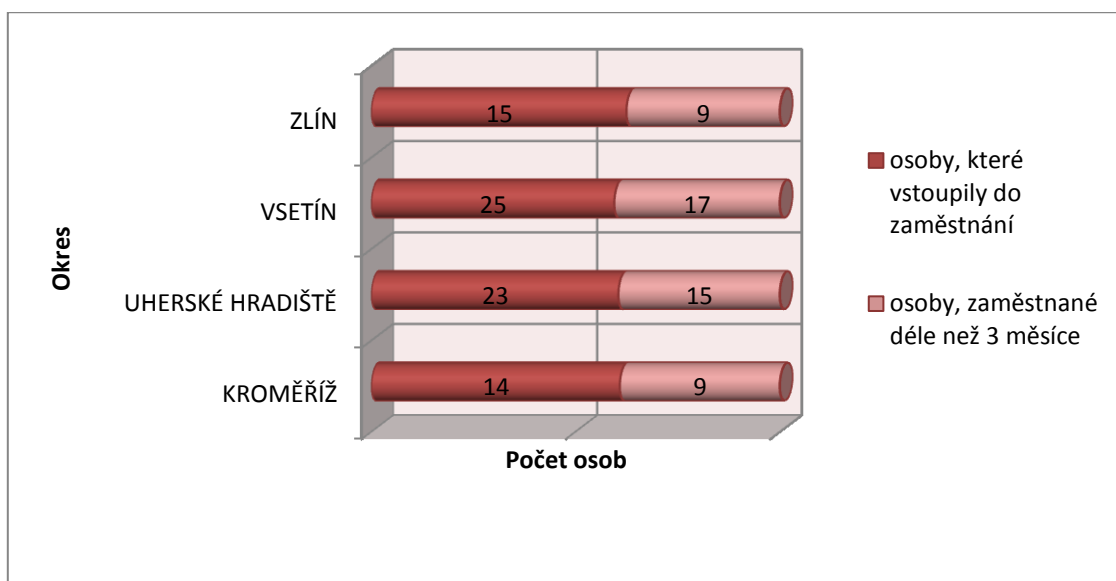
- skladník (7 osob v rekvalifikaci);
- pracovnice/pracovník v sociálních službách- přímá obslužná činnost (6 osob v rekvalifikaci);
- administrativní pracovník/pracovnice (6 osob v rekvalifikaci);
- výuka obsluhy technických zařízení (10 osob v rekvalifikaci).⁹³

Pro vyhodnocení rekvalifikačních kurzů a samozřejmě také i pro vyhodnocení ostatních aktivit RIP Příležitost pro zkušené je podstatný především hlavní cíl ÚP, tedy zprostředkovat klientům ÚP ve Zlínském kraji starším padesáti let věku vhodné zaměstnání.

V případě okresu Kroměříž se pomocí aktivit, včetně rekvalifikačních kurzů, podařilo 14-ti absolventům (cílové skupině uchazečů o zaměstnání nad 50 let věku) v roce 2011 nalézt vhodné zaměstnání, s tím, že 9 z těchto osob si zaměstnání ve sledovaném roce udrželo již déle než tři měsíce. K porovnání výsledků okresu Kroměříž, s ostatními okresy Zlínského kraje slouží graf č. 4.7.

⁹³ Interní materiály ÚP ČR, krajské pobočky ve Zlíně, kontaktního pracoviště Kroměříž.

Graf 4.7 – POČET ÚČASTNÍKŮ PROJEKTU V JEDNOTLIVÝCH OKRESECH, KTERÍ SI NAŠLI ZAMĚSTNÁNÍ (ZA ROK 2011)

Zdroj: Interní materiály ÚP ČR-krajské pobočky ve Zlíně, vlastní zpracování

4.2.2 Vyhodnocení

V okrese Kroměříž i v ostatních okresech Zlínského kraje narůstá počet klientů ÚP ČR z cílové skupiny projektu, kteří mají ve sledované lokalitě problém s uplatněním se na trhu práce. Krajská pobočka ÚP ČR se v současné době těmto klientům snaží napomoci v řešení jejich tíživé situace spojené se ztrátou zaměstnání pomocí RIP Příležitost pro zkušené, který je spolufinancován prostřednictvím OP LZZ Evropským sociálním fondem. Jako součást projektu je, v rámci nepovinných aktivit, zahrnut i jeden z moderních nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, kterému se tato práce snaží věnovat. Tímto nástrojem jsou rekvalifikační kurzy.

Zájem o rekvalifikační kurzy, které je v tomto případě možno rozdělit na Specifické rekvalifikační kurzy, Obsluhu PC a kurz ECDL Start je nejen v okrese Kroměříž, ale v celém Zlínském kraji více jak nadpoloviční. Toto tvrzení je v předcházejícím bloku podloženo výsledky, zobrazenými v grafech a tabulkách podkapitoly, které byly pro studii poskytnuty především Krajskou pobočkou ÚP ČR ve Zlíně. Výsledky rekvalifikačních kurzů, kterých se uchazeči o zaměstnání, zapojení do projektu v minulém roce, tedy v roce 2011, účastnili, jsou taktéž v celém Zlínském kraji velmi pozitivní, jelikož, jak je v předcházející podkapitole uvedeno, kurzy úspěšně prošlo více než 85 % účastníků.

I přes to, že okres Kroměříž má ze všech okresů posuzovaného kraje nejnižší počet uchazečů o zaměstnání starších 50-ti let (v roce 2011 činil tento počet 1 825 uchazečů), v procentuálním

vyjádření jsou si všechny okresy přibližně rovny a nutnost zavést opatření, nabízející se v rámci RIP „Příležitost pro zkušené“ je i zde opodstatněná. Toto tvrzení dokazuje i počet osob, jež možnosti rekvalifikace, v rámci projektu, využily (67% v roce 2011). Pozitivní je především skutečnost, že pomocí tohoto projektu si okolo 20% uchazečů o zaměstnání, kteří v rámci projektu spolupracovali s ÚP, našlo nové zaměstnání, a také skutečnost, že okolo 13% z této skupiny bylo v již v roce 2011 zaměstnáno déle než tři měsíce.

4.3 Regionální individuální projekt **Život bez bariér**

RIP Život bez bariér byl naplánován na dobu realizace od 1. února 2009 až do 31. ledna 2012. Tento projekt je tedy k dnešnímu dni již ukončen. Podobně jako u předcházejícího projektu Příležitost pro zkušené i zde je realizátorem Krajská pobočka ÚP ČR. Náklady na RIP Život bez bariér byly vyčísleny v celkové hodnotě 22 506 500 Kč.

4.3.1 Popis projektu „Život bez bariér“

Podmínky, za kterých se klient ÚP může zapojit do aktivit v rámci tohoto projektu, jsou následující. První podmínkou je, že osoba musí být registrována jako uchazeč o zaměstnání, a to na ÚP ČR ve Zlínském kraji. Druhou podmínkou je, že tato osoba musí být osobou se zdravotním postižením.

RIP Život bez bariér obsahuje motivační a vzdělávací **aktivity**. Pracovní a odborné zkušenosti, získané v rámci praxe a školení, posílí šance uchazeče na jeho umístění na vhodném pracovním místě.⁹⁴ Aktivity tohoto RIP jsou v mnoha ohledech podobné jako u projektu předcházejícího. V tomto případě se mezi ně řadí:

- Motivační část, včetně pracovní diagnostiky, která je i zde považovaná za aktivitu povinnou.
- Neprofesní školení rozšířené o Job cluby, školení o portálu MPSV a exkurze u zaměstnavatelů.
- Modulová část, ve které je opětovná možnost různých vzdělávacích modulů podle individuálních potřeb klientů. Těmito moduly jsou:
 - Bilanční diagnostika;
 - Ergodiagnostika⁹⁵;

⁹⁴ Interní materiály ÚP ČR- krajská pobočka Zlín

⁹⁵ **Ergodiagnostika** = odborné diagnostické posouzení aktuálního pracovního potenciálu a psychofyzické zatížitelnosti zejména u osob v produktivním věku a v před pracovní rehabilitací.

- Odborná jazyková výuka;
- Specifické rekvalifikace;
- Praxe u zaměstnavatelů.
- Zaměstnání, kdy v tomto bodě existuje možnost využití příspěvku na částečnou úhradu mzdových nákladů za zaměstnance.⁹⁶

Cílem RIP Život bez bariér je pomoci osobám se zdravotním postižením, které splňují podmínky pro vstup do projektu, zvýšit jejich odborné znalosti a najít vhodnou pracovní pozici na trhu práce. Prioritou projektu je, aby si osoby se zdravotním postižením osvojily vědomosti či pracovní návyky, které jim umožní získat a udržet si pracovní místo. Účast na projektových aktivitách by měla také přispět ke zvýšení sebevědomí, soběstačnosti a lepšímu sociálnímu začleňování osob se zdravotním postižením.⁹⁷

4.3.2 Analýza cílové skupiny projektu Život bez bariér

Podobně jako u projektu předcházejícího i zde je účelem tohoto bloku především charakterizovat postavení osob se zdravotním postižením na trhu práce. Opět zde bude blíže obecně charakterizována problematika cílové skupy, pro kterou je projekt vytvořen, a ke konci bude popsáno postavení této cílové skupiny na trhu práce Zlínského kraje a také především okresu Kroměříž.

Problémy, s nimiž se cílová skupina projektu Život bez bariér potýká, jsou způsobeny sníženou schopností těchto osob zapříčiněnou jejich zdravotním handicapem. Jedná se zde především o faktory sociálního charakteru, mezi které lze zařadit především tyto charakteristické znaky:

- snížené sociální kontakty a nižší sebevědomí;
- chybějící nebo nepostačující pracovní zkušenosti a návyky;
- obavy, nezájem zaměstnavatelů o umístění cílové skupiny do pracovního poměru;
- odlišné přijímání a zpracování informací;
- závislost na dalších osobách;
- specifické požadavky na úpravu školicích místností, popřípadě na úpravu pracoviště zdravotně postižené osoby.⁹⁸

⁹⁶ Interní materiály ÚP ČR- krajská pobočka Zlín.

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ Tamtéž.

Jedním, z pohledu potřeb této práce pravděpodobně nejdůležitějším, charakteristickým rysem cílové skupiny sledovaného projektu je případná nedostatečná kvalifikace či dovednosti, které jsou na dnešním trhu práce vyžadovány.

Zastoupení osob se zdravotním postižením mezi uchazeči o zaměstnání ve Zlínském kraji je poměrně vysoké. Z průzkumu, který jednotlivé ÚP ve sledovaném kraji vytvářely, vyplývá, že osoby se zdravotním postižením v roce 2008, kdy se rozhodovalo o schválení RIP Život bez bariér, tvořily více než jednu čtvrtinu uchazečů o zaměstnání, tedy okolo 25,5% z celkového počtu uchazečů o zaměstnání. Porovnání těchto hodnot v jednotlivých okresech v roce 2008 je zachyceno v tabulce č. 4.5.

Tabulka 4.5 – PŘEHLED POČTU ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH OSOB VE ZLÍNSKÉM KRAJI

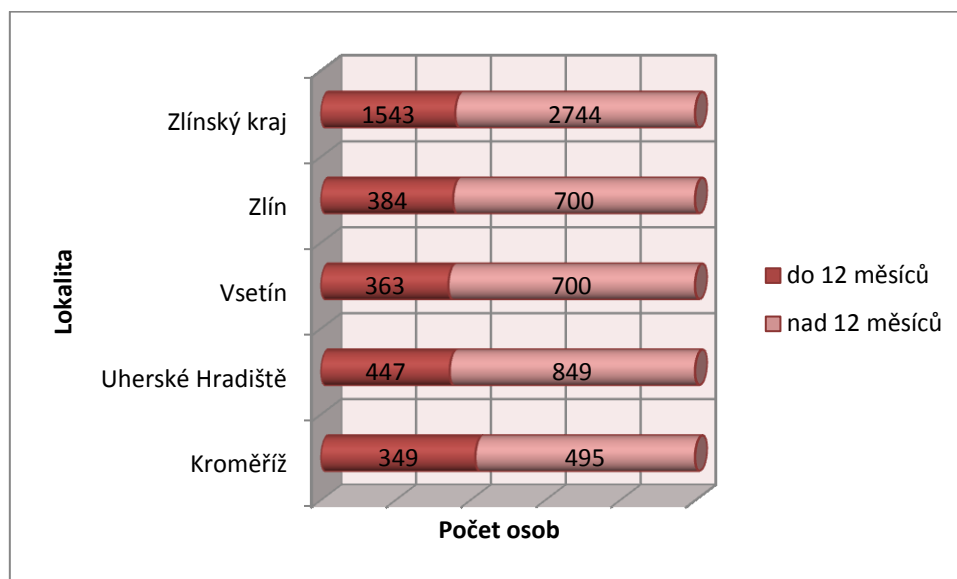
Počet nezaměstnaných v roce 2008	Okres Kroměříž	Okres Uherské Hradiště	Okres Vsetín	Okres Zlín	Zlínský kraj
Celkem	3594	3714	4802	4681	16791
Osob ze ZP	844	1296	1063	1084	4287
%	23,4	34,9	22,1	23,2	25,5

Zdroj: Interní materiály ÚP ČR- krajská pobočka Zlín, vlastní zpracování

I přes to, že v okrese Kroměříž byl v této době nejnižší počet zdravotně postižených uchazečů o zaměstnání, který činil 844 osob, v případě procentuálního vyjádření, je po Uherském Hradišti, ve kterém bylo okolo 35% osob v cílové skupině projektu, na druhé pozici v tomto pomyslném žebříčku. Toto tvrzení jen potvrzuje potřebu zaměřit se, v rámci nástrojů politiky zaměstnanosti, v okrese Kroměříž právě také na zdravotně postižené osoby.

Díky údajům, které Krajská pobočka ÚP ČR ve Zlíně poskytuje, zde existuje možnost, si pro tento rok (2008) uchazeče o zaměstnání se zdravotním postižením rozčlenit také podle délky jejich evidence na ÚP. Právě na tomto grafu č. 4.8 je patrný problém, kterým je především dlouhodobá neschopnost klientů ÚP, jež jsou osobami se zdravotním postižením ve Zlínském kraji, nalézt vhodné zaměstnání. Z celkového počtu uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením v okrese Kroměříž (844 osob) bylo na příslušném ÚP v evidenci po dobu vyšší než 12 měsíců 495 osob, tedy více než 58 %. Pro porovnání sledovaného okresu s ostatními okresy Zlínského kraje je možno využít grafu č. 4.8.

Graf 4.8 – DÉLKA EVIDENCE OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM VE ZLÍNSKÉM KRAJI

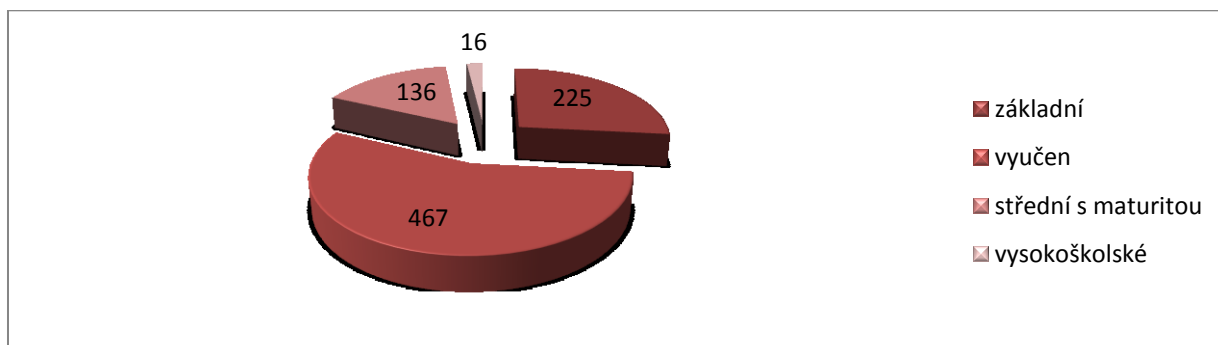

Zdroj: Interní materiály ÚP ČR- krajská pobočka ve Zlíně, vlastní zpracování

V souvislosti s rozhodováním o uskutečnění RIP Život bez bariér se sledoval také podíl uchazečů o zaměstnání v cílové skupině podle nejvyššího dosaženého vzdělání. V tomto případě byla největší skupina uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením ve Zlínském kraji zastoupena osobami se středním odborným vzděláním – vyučen (2316 osob). Nejméně nezaměstnaných osob se zdravotním postižením zaujímala skupina osob s vysokoškolským vzděláním (72 osob). Markantní rozdíl byl zaznamenán také mezi osobami s nejvyšším dosaženým vzděláním základním (1237 osob) a středoškolským s maturitou (662 osob).⁹⁹

Pro okres Kroměříž jsou tato data znázorněna v grafu č. 4.9, kdy podobně jako v celém Zlínském kraji, i zde byla nejpočetněji zastoupena skupina s nejvyšším dosaženým vzděláním středním odborným- vyučen (467 osob). Nejméně uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením bylo zaznamenáno u vzdělání vysokoškolského (16 osob).

Graf 4.9 – PŘEHLED VZDĚLÁNÍ OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V OKRESE KROMĚŘÍŽ

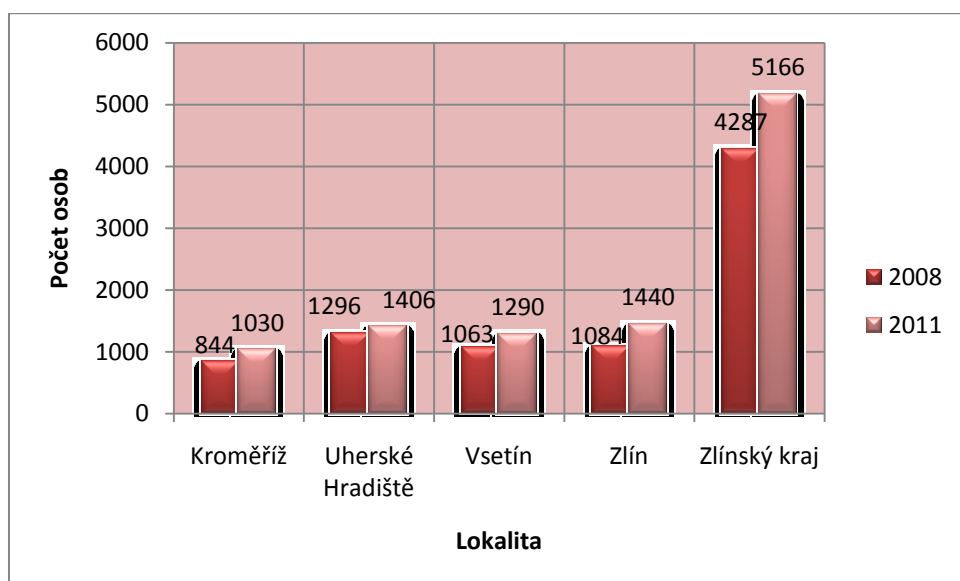

Zdroj: Interní materiály ÚP ČR- krajská pobočka Zlín, vlastní zpracování

⁹⁹ Interní materiály ÚP ČR- krajská pobočka Zlín.

Poslední graf této podkapitoly opět pouze zdůrazňuje potřebu vytvoření nástrojů APZ, které budou zaměřeny i na tuto problematickou skupinu obyvatelstva nejen ve Zlínském kraji. Jak je z grafu č. 4.10 patrné, za sledované období počet uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením roste. V okrese Kroměříž byl mezi léty 2008 a 2011 zaznamenán nárůst této skupiny o 186 osob. V celém Zlínském kraji byl potom za sledované období vykázán nárůst ve výši 879 osob se zdravotním postižením.

Graf 4.10 – POROVNÁNÍ POČTU UCHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V LETECH 2008 A 2011

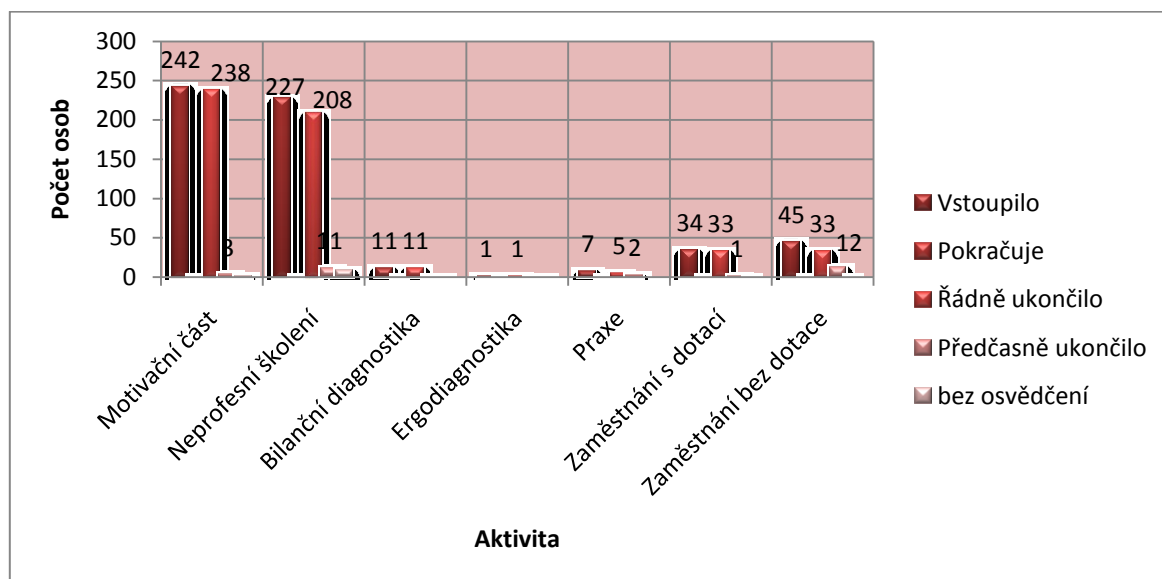

Zdroj: Interní materiály ÚP ČR- krajská pobočka Zlín, vlastní zpracování

4.4 Vyhodnocení RIP Život bez bariér, včetně vyhodnocení rekvalifikačních kurzů

I na příkladu tohoto projektu bude podkapitola zaměřena nejdříve na údaje, poskytnuté MPSV, pomocí kterých lze kumulativně načrtnout zájem o aktivity sledovaného projektu. V roce 2011 byly uchazeči o zaměstnání ve Zlínském kraji, jež spadají do cílové skupiny RIP Příležitost pro zkušené, využity ve spolupráci s ÚP všechny aktivity projektu. Povinnou částí, tedy Motivační částí v minulém roce prošlo 242 osob, z čehož 238 osob tuto aktivitu i řádně ukončilo. Toto i informace o ostatních aktivitách projektu, mimo poskytované rekvalifikace, které budou podobně, jako tomu bylo u předcházejícího RIP, popsány zvlášť, jsou uspořádány v následujícím grafu.

Graf 4.11 – KUMULATIVNÍ PŘEHLED AKTIVIT ZA ROK 2011

Zdroj: Interní materiály ÚP ČR- krajská pobočka Zlín, vlastní zpracování

Pokud se podrobněji zaměříme na rozdělení žen a mužů v projektu, převažuje zde účast především ženského pohlaví. Do motivační části projektu vstoupilo v minulém roce 165 žen a 77 mužů. Lichotivé je především zjištění, že motivační částí úspěšně prošli všichni muži a 161 žen. Za zmínku stojí také účast osob v neprofesních školeních. Kdy ze 152 žen, které do této aktivity vstoupily, jich 138 aktivitu řádně ukončilo. Co se týká mužů, tak ve stejné aktivitě jich 70 ze 75 tímto školením řádně prošlo. Celkem se všech aktivit (bez rekvalifikačních kurzů) v rámci Zlínského kraje zúčastnilo 257 mužů a 532 žen. Již toto tvrzení dokazuje, že zájem o RIP Život bez bariér byl za sledovaný rok vysoký.¹⁰⁰

Následující data taktéž potvrzují vysoký zájem o účast zdravotně postižených osob v projektu. Pro rok 2011 bylo plánováno, že Dohodu o účasti v projektu podepíše okolo 200 osob. Jak je již několikrát podotknuto, ve sledovaném roce se však aktivity zúčastnilo 242 osob, čili o 18, 6 % více oproti předpokladu.

Rozdělení účastníků mezi jednotlivé okresy vypadá následovně. Nejvíce využili možnosti tohoto projektu uchazeči o zaměstnání z okresu Kroměříž. Kdy do projektu za rok 2011 vstoupilo 87 osob a účast ukončilo 73 osob. Celkově v roce 2011 ukončilo účast v projektu okolo 89% uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením. Přehled těchto dat v jednotlivých okresech je podrobně popsán v tabulce č. 4.6.

¹⁰⁰ <http://portal.mpsv.cz/sz>

Tabulka 4.6 – PŘEHLED OSOB ZAPOJENÝCH DO PROJEKTU VE ZLÍNSKÉM KRAJI

OKRES	VSTOUPILO	UKONČILO ÚČAST
Kroměříž	87	73
Uherské Hradiště	48	48
Vsetín	45	45
Zlín	62	49
Celkem	242	215

Zdroj: Interní materiály ÚP ČR- krajská pobočka Zlín, vlastní zpracování

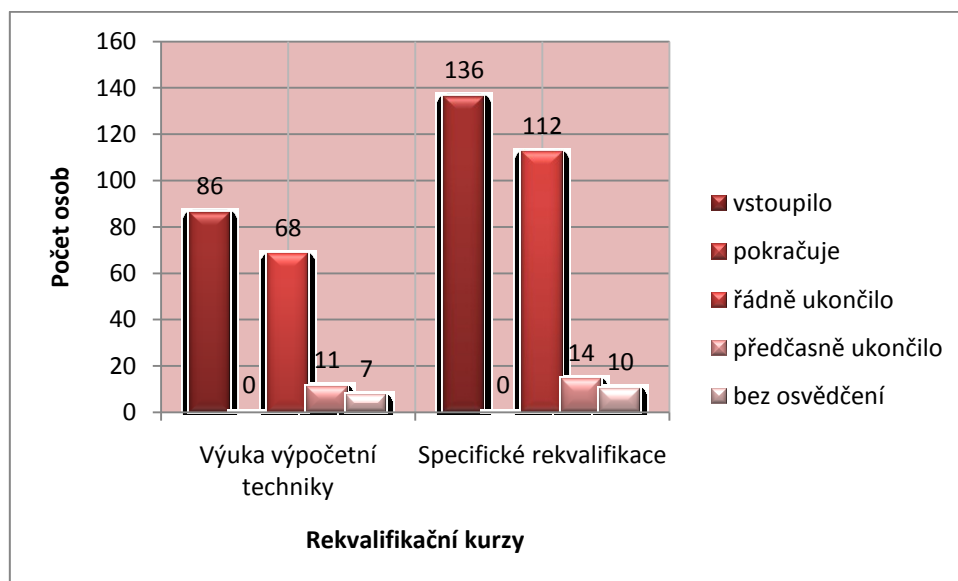
4.4.1 Vyhodnocení rekvalifikačních kurzů v projektu „Život bez bariér“

Postup při vyhodnocení rekvalifikačních kurzů je i v tomto případě totožný s vyhodnocením předcházejícím. I v rámci projektu Život bez bariér je možno rekvalifikace rozdělit následovně:

- ECDL Start;
- Obsluha PC;
- Specifické rekvalifikace.

V grafu č. 4.12 ovšem budou rekvalifikace ECDL Start a Obsluha PC sledovány společně, pod názvem Výuka výpočetní techniky. Je nutno podotknout, že v roce 2011 prošlo v celém Zlínském kraji rekvalifikačními kurzy 222 osob. Kdy Specifické rekvalifikace si vybralo 136 osob se zdravotním postižením a Výuku výpočetní techniky si zvolilo celkem 86 osob (29 osob ECDL Start a 57 osob Obsluha PC). Tato data jsou tedy zahrnuta v grafu č. 4.12.

Graf 4.12 – PŘEHLED REKVALIFIKAČNÍCH KURZŮ VE ZLÍNSKÉM KRAJI V ROCE 2011

Zdroj: Interní materiály ÚP ČR- krajská pobočka ve Zlíně, vlastní zpracování

Pokud se blíže seznámíme s údaji z grafu, lze vypožorovat, že úspěšnost zakončení obou projektů je kladná. Výuku výpočetní techniky úspěšně absolvovalo 79 % uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením, zařazených do těchto rekvalifikací, a úspěšnost Specifických rekvalifikací je dokonce až 82 %. Celkově tuto aktivitu úspěšně absolvovalo 180 uchazečů o zaměstnání. Předčasně aktivitu ukončilo 25 osob. Pro připomenutí je dobré opět zdůraznit, že aktivity v rámci projektu bývají často předčasně ukončeny z důvodu zaměstnání zúčastněných osob či z jiných vážných důvodů.

Při rozdělení účastníků aktivity Rekvalifikace na účastníky z řad žen a mužů, zjistíme, že i v tomto případě převládaly mezi účastníky ženy. Rekvalifikací Výuka výpočetní techniky prošlo celkem 50 žen. Z tohoto počtu 4 ženy ukončily rekvalifikace předčasně a 5 žen ukončilo rekvalifikační kurz bez osvědčení. Z toho vyplývá, že řádně rekvalifikaci Výuka výpočetní techniky ukončilo 76 účastnic. Podobně úspěšné jsou i výsledky týkající se ve sledovaném období Specifických rekvalifikací. Celkově se jich zúčastnilo 97 žen a 79 žen ukončilo tento typ rekvalifikací řádně. Mužů, kteří se v roce 2011 v rámci celého Zlínského kraje zúčastnili obou dvou typů rekvalifikačních kurzů, bylo celkem 75. Výukou výpočetní techniky prošlo 36 mužů a řádně ji ukončilo 27 mužů. Specifické rekvalifikace se zúčastnilo 39 mužů, z nichž 33 aktivitou úspěšně prošlo.

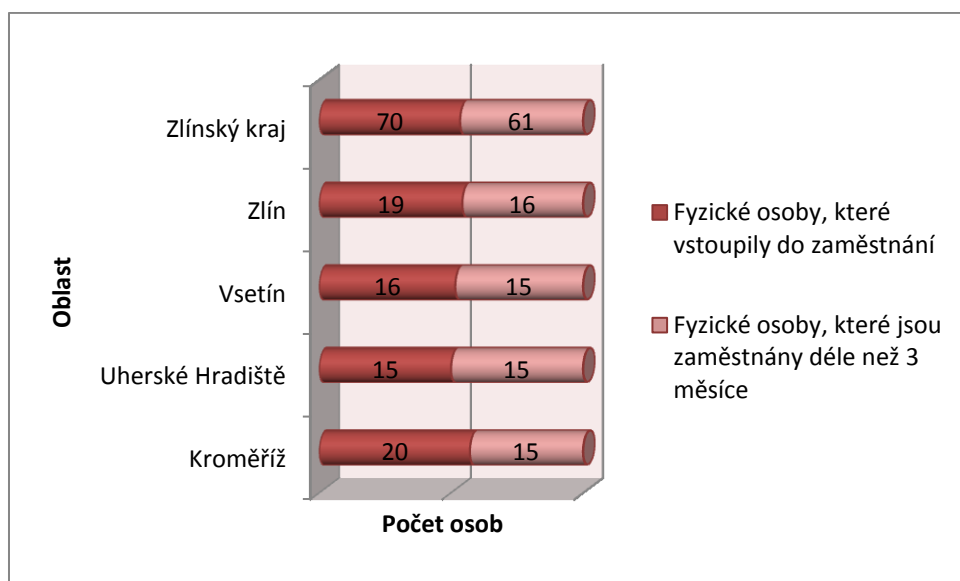
Co se týče okresu Kroměříž, zde do RIP Život bez bariér v roce 2011 vstoupilo, jak je v textu již zmíněno, 87 osob. Z těchto 87 osob 43 využilo možnost rekvalifikovat se. Rekvalifikací tedy prošla necelá polovina uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením v okrese Kroměříž. Z čehož ECDL Start využilo 7 osob, Obsluhy osobního počítače 6 osob a Specifických rekvalifikací využilo 30 osob. V okrese Kroměříž se účastníci rekvalifikačních kurzů školili v následujících oblastech:

- Vazba a aranžování květin (6 osob);
- Technicko-administrativní pracovník/pracovnice (12 osob);
- Řidičské oprávnění skupiny B (3 osoby);
- Skladový logistik (2 osoby);
- Operátor/operátorka call centra (2 osoby);
- Výuka obsluhy technických zařízení – motovezík bez ŘP (1 osoba);
- Prodavačské práce (2 osoby);
- Účetnictví a daňová evidence (1 osoba);

- Obchodní zástupce (1 osoba).¹⁰¹

Pomocí aktivit realizovaných ÚP ve Zlínském kraji se podařilo v roce 2011 nalézt vhodné zaměstnání 70 osobám se zdravotním postižením. Z těchto 70 osob, bylo 61 osob již v roce 2011 zaměstnáno déle než 3 měsíce. V případě okresu Kroměříž nastoupilo do zaměstnání 20 osob a 15 osob bylo zaměstnáno již déle než 3 měsíce. Toto i porovnání okresu Kroměříž s ostatními okresy Zlínského kraje je načrtnuto v grafu č. 4. 13.

Graf 4.13 – PODÍL ÚČASTNÍKŮ PROJETKU ŽIVOT BEZ BARIÉR, KTERÍ SI UDRŽELI ZAMĚSTNÁNÍ

Zdroj: Interní materiály ÚP ČR-krajská pobočka ve Zlíně

4.4.2 Vyhodnocení

Podobně jako v případě problematické skupiny trhu práce z prvního RIP i u uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením je v průběhu let zaznamenán jejich nárůst. Počet klientů s tímto handicapem, kteří se v minulém roce pohybovali na trhu práce Zlínského kraje, narostl oproti roku, kdy bylo o schválení RIP Život bez bariér rozhodováno, o 879 osob. V rámci okresu Kroměříž byl zaznamenán nárůst ve výši 186 osob.

Krajská pobočka ve Zlíně poskytla na začátku roku 2009 uchazečům o zaměstnání se zdravotním postižením pomoc ve formě nástrojů APZ, které byly součástí sledovaného RIP. Do projektu se zapojila všechna kontaktní pracoviště ÚP v kraji.

Součástí aktivit projektu byly samozřejmě také rekvalifikační kurzy. Těchto kurzů v roce 2011 ve Zlínském kraji využilo celkem 222 osob, z nichž více než 81% je i úspěšně ukončilo. Což je opět velmi pozitivní výsledek.

¹⁰¹ Interní materiály ÚP ČR- krajská pobočka ve Zlíně, kontaktní pracoviště Kroměříž.

V okrese Kroměříž vstoupilo v roce 2011 do aktivity rekvalifikační kurzy 43 uchazečů o zaměstnání v dané cílové skupině, což činí necelou polovinu všech osob zapojených do RIP Život bez bariér.

Projekt a s ním i rekvalifikační kurzy jsou pozitivně hodnoceny především z toho důvodu, že pomocí nich se v celém Zlínském kraji podařilo 70 - ti osobám nalézt zaměstnání a 61 osob bylo v tomto roce zaměstnáno již déle než 3 měsíce. V okrese Kroměříž si zaměstnání našlo 20 účastníků projektu a déle než 3 měsíce bylo v roce 2011 zaměstnáno 15 osob.

Důležité je zmínit i to, že tento projekt byl na začátku letošního roku ukončen. Díky pozitivním výsledkům projektu je zde tedy vloženo i doporučení dále se skupině uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením v rámci nástrojů politiky zaměstnanosti věnovat. Odůvodněním je nejen to, že více než 28 % účastníků v projektu se za jeden rok podařilo nalézt si zaměstnání, ale také to, že spoustě účastníků o zaměstnání jednotlivé aktivity v rámci projektu pomohly po sociální stránce.

5 Závěr

Práce nese název Využití strukturálních fondů EU pro rekvalifikační kurzy v okrese Kroměříž. Důvodem výběru daného tématu je stále se zhoršující stav na trhu práce ve sledované lokalitě. ÚP ČR, krajská pobočka ve Zlíně, se tento stav snaží korigovat pomocí RIP, které jsou spolufinancovány Evropským strukturálním fondem.

Cílem práce, jak je v úvodní kapitole napsáno, je vyhodnotit rekvalifikační kurzy a s nimi související RIP v okrese Kroměříž, dále porovnat vyhodnocená data sledovaného okresu s ostatními okresy Zlínského kraje a celkovými výsledky za kraj. Výsledky vyhodnocení jsou popsány především ve čtvrté kapitole.

V pořadí druhá kapitola se věnuje regionální politice a strukturálním fondům. V úvodu je zde stručně definován význam této politiky. Připomenuty jsou i principy, na kterých je regionální politika EU postavena a popsáno je i pozadí vzniku této politiky. Do kapitoly je, jak plyne už z jejího názvu, zahrnuta také část, která se věnuje strukturálním fondům – Evropskému fondu regionálního rozvoje a Evropskému sociálnímu fondu. Pozornost se zde věnuje i oběma programovacím obdobím, kdy větší důraz je kladen především na právě probíhající období 2007 – 2013. Součástí obsahu popisu tohoto programovacího období jsou cíle a programové dokumenty, platné pro období 2007- 2013. Práce je zde zaměřena i na operační programy ČR, kterých je možno v současné době využít a především na OP LZZ, jež s bakalářskou prací úzce souvisí.

Prostřednictvím třetí kapitoly je v práci stručně charakterizována politika zaměstnanosti ČR, její právní úprava a rozdíl mezi aktivní a pasivní politikou zaměstnanosti. Důležitým bodem této kapitoly je i popis nástroje aktivní politiky zaměstnanosti- rekvalifikace. Druhá část kapitoly je poté věnována především Úřadu práce. Bylo zde nutno zmínit změny, které v loňském roce přinesl zákon č.73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky, vysvětlit pojmy, jako je uchazeč a zájemce o zaměstnání apod. Třetí kapitola se zabývá především činností ÚP v okrese Kroměříž a statistickými výsledky oblasti, které jen potvrzují mínění o zhoršujícím se stavu trhu práce v okrese a o potřebě, co možná nejlépe využít nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti.

Předposlední kapitola je již zaměřena na dva regionální individuální projekty, které v roce 2011 probíhaly na území celého Zlínského kraje a jejichž součástí jsou v rámci aktivit projektu právě i rekvalifikační kurzy. Oba projekty jsou zaměřeny na řešení situace vybraných rizikových skupin uchazečů o zaměstnání na trhu práce. V tomto případě se jedná o rizikové

skupiny uchazečů o zaměstnání starších 50 let věku a uchazeče o zaměstnání se zdravotním postižením. RIP jsou stručně charakterizovány, je zde provedena analýza cílové skupiny jak pro Zlínský kraj, tak i pro okres Kroměříž. V podkapitolách týkajících se vyhodnocení, jsou jejich součástí i stručná hodnocení ostatních aktivit projektu. Zvlášť je potom pozornost zaměřena na aktivitu – rekvalifikace. Podkapitoly s názvem Vyhodnocení jsou věnovány stručnému souhrnu závěrů, získaných během práce na obou těchto projektech. Jak projekt Příležitost pro zkušené, tak i projekt Život bez bariér jsou v práci hodnoceny velmi kladně. Kladně je hodnocena i aktivita rekvalifikace u obou projektů.

Seznam použité literatury

KNIHY

BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ. *Strukturální politika Evropské Unie*. Praha: C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-111-6.

CHVOJKOVÁ, Anna a Viktor KVĚTOŇ. *Finanční prostředky fondů EU v programovacím období 2007-2013*. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, o.p.s., 2007. ISBN 978-80-86684-43-7.

KUČEROVÁ, Irah. *Evropská Unie: Hospodářské politiky*. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-1212-7.

MAREK, Dan a Tomáš KANTOR. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské Unie*. 2.vydání. Brno: Společnost pro odbornou literaturu – Barrister Principal, 2009. ISBN 978-80-8729-56-5

MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. ISBN 80-86429-08-3.

NOVOTNÁ, Martina. *Regionální politika EU*. Ostrava: VŠB- TECHNICKÁ UNIVERSITA OSTRAVA, Ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-248-1413-1.

PAVLÁK, Miroslav. *Lidské zdroje a fondy EU: Evropský sociální fond jako nástroj spolufinancování projektů v oblasti rozvoje lidských zdrojů*. Praha: ASPI, a.s., 2006. ISBN 80-7357-139-0.

SKOKAN, Karel. *Evropská regionální politika v kontextu vstupu České republiky do Evropské unie*. Ostrava: Repronis, 2003. ISBN 80-7329-023-5.

ZÁKONY

ČESKO. Zákon č. 73/2011 ze dne 9. února 2011 o Úřadu práce České republiky a o změně souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2011, částka 29, s. 778 – 798. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2011&typeLaw=zakon&What=Rok&stranka=14>

ČESKO. Zákon č.435/2004 ze dne 13. května o zaměstnanosti2004. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 2004. částka 143, s. 8270-8332. Dostupný také z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2004&typeLaw=zakon&What=Rok>

ELEKTRONICKÉ DOKUMENTY

ČESKO. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY [online]. *MPSV ČR: Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost 2007 – 2013*. [cit. 2012-02-10]. Dostupné z: http://knihovnam.nkp.cz/docs/ProgEU/OP_LZZ_FINAL.pdf

ČESKO. SPRÁVA SLUŽEB ZAMĚSTNANOSTI MINISTERSTVA PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Statistická ročenka trhu práce v ČR v roce 2006*[online]. 1. vydání. Praha, 2007 [cit. 2012-03-09]. ISBN 978-80-86878-00-3. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/rocenka_2006.pdf

ČESKO. SPRÁVA SLUŽEB ZAMĚSTNANOSTI MINISTERSTVA PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Statistická ročenka trhu práce v ČR v roce 2007*[online]. 1. vydání. Praha, [cit. 2012-03-09]. ISBN 978-80-86878-64-5. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/rocenka2007_0.pdf

ČESKO. SPRÁVA SLUŽEB ZAMĚSTNANOSTI MINISTERSTVA PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Statistická ročenka trhu práce v ČR v roce 2008*[online]. 1. vydání. Praha, 2009, [cit. 2012-03-09]. ISBN 978-80-86878-95-9. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/rocenka_2008.pdf

ČESKO. SPRÁVA SLUŽEB ZAMĚSTNANOSTI MINISTERSTVA PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Statistická ročenka trhu práce v České republice 2009* [online]. 1. vydání. Praha, 2010, [cit. 2012-03-09]. ISBN 978-80-7421-016-7. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/rocenka_2009_portal.pdf

ČESKO. SPRÁVA SLUŽEB ZAMĚSTNANOSTI MINISTERSTVA PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Statistická ročenka trhu práce v České republice 2010* [online]. 1. vydání. Praha, 2011, [cit. 2012-03-09]. ISBN 978-80-7421-034-1. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/stat/stro/rocenka_2010_portal.pdf

EVROPSKÁ KOMISE [online]. *EK: Amsterodamská smlouva*. [cit. 2012-01-25]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/pdf/amsterodamska_smlouva_cs.pdf

EVROPSKÁ KOMISE [online]. *EK: Jednotný evropský akt*. [cit. 2012-01-25]. Dostupné z: <http://www.euroskop.cz/gallery/2/763-jea.pdf>

EVROPSKÁ KOMISE [online]. *EK: Smlouva o založení Evropského společenství*. [cit. 2012-01-29]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/2/756-smlouva_o_es_nice.pdf

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EU [online]. *EU: Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999*. [cit. 2012-01-28]. Dostupné z: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L2006:210:0001:0001:CS:PDF>

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EU [online]. *EU: Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení (ES) č. 1784/1999*. [cit. 2012-01-29]. Dostupné z: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0012:0018:cs:PDF>

INTERNETOVÉ ZDROJE

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Evropský sociální fond v ČR: Operační programy 2004 - 2006* [online]. © 2008 [cit. 2012-02-03]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/04-06>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Integrovaný portál MPSV: Úřad práce ČR* [online]. 2012 [cit. 2012-03-10]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/upcr>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Integrovaný portál MPSV: Zaměstnanost, statistiky* [online]. 2012 [cit. 2012-03-09]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Fondy Evropské Unie: OP Lidské zdroje a zaměstnanost* [online]. 2007 [cit. 2012-02-05]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/d26c8d6a-821b-45df-9c9c-29a8a55f7e1e/OP-Lidske-zdroje-a-zamestnanost>

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Fondy Evropské Unie: OP Rozvoj lidských zdrojů* [online]. 2004 [cit. 2012-02-03]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/6742226d-cebc-405f-a1f8-16e35f420530/OP-ROZVOJ-LIDSKYCH-ZDROJU>

DALŠÍ ZDROJE

ČESKO. ÚP ČR, krajská pobočka Zlín, *Interní materiály Úřadu práce ČR, krajské pobočky ve Zlíně*. Zlín. 2012

ČESKO. ÚP ČR, krajská pobočka Zlín, kontaktní pracoviště Kroměříž. *Interní materiály Úřadu práce ČR, krajské pobočky ve Zlíně, kontaktního pracoviště Kroměříž*. Kroměříž. 2011.

ČESKO. ÚP ČR, krajská pobočka Zlín, kontaktní pracoviště Kroměříž. *Interní materiály Úřadu práce ČR, krajské pobočky ve Zlíně, kontaktního pracoviště Kroměříž*. Kroměříž. 2012.

Seznam zkratek

APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
ČR	Česká republika
EAGGF	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond
EHS	Evropské hospodářské společenství
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
ES	Evropská společenství
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EUR	Euro
FIFG	Finanční nástroj na podporu rybolovu
FO	Fyzická osoba
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
IPS	Informační a poradenské středisko
MPSV ČR	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
NIP	Národní individuální projektu
NRP	Národní rozvojový plán
OP	Operační program
OP I	Operační program infrastruktura
OP LZZ	Operační program lidské zdroje a zaměstnanost
OP PP	Operační program průmysl a podnikání

OP RLZ	Operační program rozvoje lidských zdrojů
OP RVMZ	Operační program rozvoj venkova a multifunkční zemědělství
PPZ	Pasivní politika zaměstnanosti
PZ	Politika zaměstnanosti
RIP	Regionální individuální projekt
RP	Regionální politika
RPS	Rámec podpory společenství
SF	Strukturální fond
SOZS	Strategické obecné zásady společenství
SROP	Společný regionální operační program
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
ÚP	Úřad práce

Seznam grafů

GRAF 2.1 - CELKOVÝ OBJEM FINANČNÍ POMOCI POSKYTNUTÉ Z ESF V PROGRAMOVACÍM OBDOBÍ 2000-2006 ..	18
GRAF 2.2. -ALOKACE FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ Z ESF V PROGRAMOVACÍM OBDOBÍ 2007 - 2013.....	28
GRAF 3.1. PŘEHLED VYPLACENÝCH FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ NA APZ I PPZ V ČR ZA OBDOBÍ 2004-2010 (v Kč) .	31
GRAF 3.2 – PRŮMĚRNÁ MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI	42
GRAF 3.3- POČET UHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ ZAŘAZENÝCH DO PROJEKTŮ ESF V OKRESE KROMĚŘÍŽ.....	44
GRAF 4.1 POROVNÁNÍ CELKOVÉHO POČTU UHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ A POČTU UHAZEČŮ STARŠÍCH 50-TI LET V ROCE 2009	51
GRAF 4.2- POROVNÁNÍ POČTU UHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ VE VĚKU 50+ V LETECH 2009 A 2011	52
GRAF 4.3 – PŘEHLED VÝSLEDKŮ AKTIVIT PROJEKTŮ MIMO REKVALIFIKAČNÍ KURZY OD ZAPOČETÍ PROJEKTU	53
GRAF 4.4- PŘEHLED VÝSLEDKŮ AKTIVIT PROJEKTU MIMO REKVALIFIKAČNÍ KURZY ZA ROK 2011	54
GRAF 4.5 – PŘEHLED VÝSLEDKŮ REKVALIFIKAČNÍCH KURZŮ POSKYTNUTÝ MPSV	55
GRAF 4.6 – ZPŮSOB UKONČENÍ REKVALIFIKAČNÍCH KURZŮ VE ZLÍNSKÉM KRAJI V ROCE 2011	56
GRAF 4.7 – POČET ÚČASTNÍKŮ PROJEKTU V JEDNOTLIVÝCH OKRESECH, KTEŘÍ SI NAŠLI ZAMĚSTNÁNÍ (ZA ROK 2011)	58
GRAF 4.8 – DÉLKA EVIDENCE OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM VE ZLÍNSKÉM KRAJI	62
GRAF 4.9 – PŘEHLED VZDĚLÁNÍ OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V OKRESE KROMĚŘÍŽ	62
GRAF 4.10 – POROVNÁNÍ POČTU UHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM V LETECH 2008 - 2011	63
GRAF 4.11 – KUMULATIVNÍ PŘEHLED AKTIVIT ZA ROK 2011.....	64
GRAF 4.12 – PŘEHLED REKVALIFIKAČNÍCH KURZŮ VE ZLÍNSKÉM KRAJI V ROCE 2011.....	65
GRAF 4.13 – PODÍL ÚČASTNÍKŮ PROJEKTU ŽIVOT BEZ BARIÉR, KTEŘÍ SI UDRŽELI ZAMĚSTNÁNÍ.....	67

Seznam tabulek

TABULKA 2.1 – FINANČNÍ PODPRA CÍLŮ POMOCÍ STRUKTURÁLNÍCH FONDŮ	15
TABULKA 2.2 - OPERAČNÍ PROGRAMY V ČR V PROGRAMOVACÍM OBDOBÍ 2000 - 2006	17
TABULKA 2.3 SROVNÁNÍ CÍLŮ V PROGRAMOVACÍCH OBDOBÍCH 2000 – 2006 A 2007 - 2013	22
TABULKA 3.1- POČET NOVĚ EVIDOVANÝCH A VYŘAZENÝCH UHAZEČŮ V RÁMCI OKRESU KROMĚŘÍŽ.....	37
TABULKA 3.2- POROVNÁNÍ NĚKTERÝCH STATISTICKÝCH DAT V LETECH 1991 - 2010.....	41
TABULKA 3.3 – POČET UHAZEČŮ NA 1 VPM A CELKOVÝ POČET NEZAMĚSTNANÝCH V LETECH 2006 -2010	43
TABULKA 3.4 – STRUKTURA NEZAMĚSTNANÝCH V OKRESE KROMĚŘÍŽ PODLE DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ	43
TABULKA 3.5- STRUKTURA VOLNÝCH PRACOVNÍCH MÍST V OKRESE KROMĚŘÍŽ PODLE NEJVYŠŠÍHO DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ (DATA K 31.12.)	44
TABULKA 4.1 – PŘEHLED RIP, REALIZOVANÝCH ÚP ČR-KRAJSKOU POBOČKOU ZLÍN V LETECH 2007 - 2013	47

TABULKA 4.2- PŘEHLED UCHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ NAD 50 LET V ROCE 2009 VE ZLÍNSKÉM KRAJI.....	51
TABULKA 4.3 – ROZDĚLENÍ ŽEN A MUŽŮ ZAŘAZENÝCH DO AKTIVIT PROJEKTU MIMO REKVALIFIKACE OD DOBY ZALOŽENÍ PROJEKTU	53
TABULKA 4.4 – ROZDĚLENÍ ÚČASTNÍKŮ REKVALIFIKAČNÍCH KURZŮ V RÁMCI PROJEKTU V OKRESE KROMĚŘÍŽ V ROCE 2011	57
TABULKA 4.5 – PŘEHLED POČTU ZDRAVOTNĚ POSTIŽENÝCH OSOB VE ZLÍNSKÉM KRAJI	61
TABULKA 4.6 – PŘEHLED OSOB ZAPOJENÝCH DO PROJEKTU VE ZLÍNSKÉM KRAJI	65

Seznam obrázků

OBRÁZEK 2.1 PROGRAMOVÉ DOKUMENTY V PROGRAMOVACÍM OBDOBÍ 2007 - 2013	23
OBRÁZEK 2.2 ROZOŽENÍ OPERAČNÍHO PROGRAMU LIDSKÉ ZDROJE A ZAMĚSTNANOST.....	26

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že:

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на ве́доміі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu §12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

Ve Valašském Meziříčí dne 11. května 2012

Lucia Dusíková

Seznam příloh

Příloha 1- OPERAČNÍ PROGRAMY V ČR PRO PROGRAMOVACÍ OBDOBÍ 2007 - 2013

Příloha 1

OPERAČNÍ PROGRAMY V ČR PRO PROGRAMOVACÍ OBDOBÍ 2007 - 2013

OPERAČNÍ PROGRAMY 2007-2013		ŘÍDÍCÍ ORGÁN	STR. FOND	FIN. ALOKACE
Tematické OP (CÍL 1)	Integrovaný OP	MMR	ERDF	21 271,1 mil. EUR (79,5%)
	OP Podnikání a inovace	MPO	ERDF	
	OP Životní prostředí	MŽP	ERDF (a FS)	
	OP Doprava	MD	ERDF (a FS)	
	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	MŠMT	ESF	
	OP Výzkum a vývoj pro inovace	MŠMT	ERDF	
	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	MPSV	ESF	
	OP Technická pomoc	MMR	ERDF	
Regionální OP (CÍL1)	ROP NUTS II Severozápad	RRRS Severozápad	ERDF	4 659 mil. EUR (17,6%)
	ROP NUTS II Severovýchod	RRRS Severovýchod	ERDF	
	ROP NUTS II Střední Čechy	RRRS Střední Čechy	ERDF	
	ROP NUTS II Jihozápad	RRRS Jihozápad	ERDF	
	ROP NUTS II Jihovýchod	RRRS Jihovýchod	ERDF	
	ROP NUTS II Moravskoslezsko	RRRS Moravskoslezsko	ERDF	
	ROP NUTS II Střední Morava	RRRS Střední Morava	ERDF	
OP Praha (CÍL 2)	OP Praha konkurenceschopnost	Magistrát hl. města Prahy	ERDF	372,4 mil. EUR (1,4%)
	OP Praha adaptabilita	Magistrát hl. města Prahy	ESF	
Evropská územní spolupráce (CÍL 3)	OP Mezuregionální spolupráce	Kontaktní místo MMR	ERDF	389 mil. EUR (1,5%)
	OP Nadnárodní spolupráce	Nadnár. koordinátor MMR	ERDF, ESF	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR- Bavorsko	MMR (v ČR)	ERDF	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR- Polsko	MMR (v ČR)	ERDF	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR- Rakousko	MMR (v ČR)	ERDF	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR- Sazko	MMR (v ČR)	ERDF	
	OP Přeshraniční spolupráce ČR- Slovensko	MMR (v ČR)	ERDF	
	Síťový OP ESPON 2013	Nár. koordinátor.MMR	ERDF	
	Síťový OP INTERACT II	Nár. koordinátor.MMR	ERDF	

Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz, vlastní zpracování